

CATENACCIO

TER VERDEDIGING VAN DE VOETBALSPORT

CATENACCIO 5 | MAART 2020 | 6,5€

LE MIROIR DES SPORTS

149

LES BELGES CHAMPIONS DU MONDE DE FOOTBALL

COLOFON

CATENACCIO 5 | MAART 2020

Verantwoordelijke uitgever
vzw KSK Beveren
Van Gervenstraat 18, bus 103
9120 Beveren

Redactie
Robin Beck, Sander Bral, Nick Claeskens,
Filip Janssens, Michiel Hoorens, Nico Dierickx,
Steve Abrams, Gino Van Looy

Eindredactie
Sound & Vision

Lay-out
Koen De Vuyst

Contact
www.catenaccio-magazine.com
info@catenaccio-magazine.com

 [instagram.com/catenacciomagazine](https://www.instagram.com/catenacciomagazine)

 [facebook.com/Catenacciomagazine](https://www.facebook.com/Catenacciomagazine)

CATENACCIO

INHOUD | MAART 2020

04 | OMTRENT 100 JAAR OLYMPISCHE SPELEN IN BELGIË

36 | CHRISTIAN BOUCKENOOGHE

50 | HAPOEL KATAMON

64 | BRUSSEL

82 | 'VOETBALTRIPPEN' IN DE OOSTKANTONS

OMTRENT 100 JAAR
OLYMPISCHE SPELEN IN BELGIË

OLYMPISCHE GEDACHTEN

 FILIP JANSSENS

INDUSTRIAL
ES A ANVERSA

Sportjournalist Bruno Govers poseert met de gouden medaille van zijn grootnonkel Dis Bastin. Foto: Filip Van Look

OMTRENT 100 JAAR OLYMPISCHE SPELEN IN BELGIË

OLYMPISCHE GEDACHTEN

Dit gezegende jaar 2020 is het exact 100 jaar geleden dat de Olympische Spelen voor de eerste en tot nog toe enige keer in ons land plaatsvonden. Het zou een grootse gebeurtenis worden, waarbij vooral de Rode Duivels van toen een plek in het collectieve geheugen verdienden door hun gouden medaille in het voetbaltoernooi. Tot dusver ook de enige trofee van onze nationale voetbalelf op het internationale toneel; al kan daar net *dit* jaar gerust nog eentje bijkomen natuurlijk... En wat meer is: die eerste plaats op dat olympische toernooi van toen vestigde ook de steeds luider klinkende claim op de titel van *wereldkampioen* destijds. Wat daar ook van zij: heel België blikt dit jaar terug op de gebeurtenissen van 1920. En daar kan Catenaccio Magazine uiteraard niet bij achterblijven...

▲ De Britse scheidsrechter John Lewis leidt de voetbalfinale in met de gebruikelijke toss; en het lijkt wel alsof de Tjechoslowaakse kapitein meteen tegen de gebruikte munteenheid protest aantekent...

ANDERE TIJDEN, ZEDEN EN GEWOONTEN

'20-20': HET TWEEDE DECENNIUM VAN DE TWINTIGSTE EEUW

Dat het leven van toen in niets te vergelijken valt met het leven nu voelt u wellicht zo ook wel aan, beste lezer; maar toch zou dat best eerst grondig tot u doordringen. Slechts 10 decennia, immers, scheiden ons van *een eeuwigheid geleden...* – sterker nog: van een *compleet àndere werkelijkheid*.

Even lukraak, ter indicatie: in 1897, amper 23 jaar voor dit grote olympische feest in Antwerpen dus, laat de Ierse schrijver Bram Stoker zijn "Count Dracula" voor het eerst op de wereld los. (Het zou overigens nog tot 1931, dus 11 jaren nà de Spelen duren eer graaf Dracula ook op het scherm, dankzij de onnavolgbare Bela Lugosi, volledig tot leven kwam.) *23 jaar* – dat is dus vandaag te vergelijken met alles wat er in 1997 het levenslicht zag: Radiohead's "OK Computer", "The Boatman's Call" van Nick Cave & The Bad Seeds, "Urban Hymnes" van The Verve, 'de gelijknamige' van Portishead, "Supa-Dupa Fly" van Missy Elliot, "Life after death" van Notorious B.I.G., "When disaster Strikes" van Busta Rhymes, en "Wu-Tang Forever" van *the Clan*... Ook in 1997 zag Biggie Smalls definitief het licht uitgaan; en de iconische 2Pac slechts net een ietsje vroeger (sept. '96). Allemaal niet kákelvers meer; inderdaad ietwat "*nieuws van eergisteren mijnheer!*"; maar in het collectieve geheugen van nu ook niét bepaald lichtjaren terug in de tijd.

DE VOORAVOND VAN DE 'ROARING TWENTIES'

Bij de start van de Spelen in 1920 was Wereldoorlog 1, soms wat poëtisch "*De Grootte Oorlog*" genoemd maar passender te kapittelen als "*De Grootte Slachting*", pas 18 maanden achter de rug. Daarin hadden

wereldwijd bijna 9 miljoen mensen (waaronder, volgens officiële cijfers, circa 600.000 Belgen), grotendeels tussen 16 en 30 jaar oud, het leven gelaten. Vier jaar lang had die ongeziene *kaalslag*, deze totale *vernietigingsoorlog* de hele wereld en, met name, Europa in haar greep gehouden. Ongeveer één miljoen Belgen, waaronder circa 115.000 complete gezinnen, waren de voorbije jaren vanuit ons land naar het politiek neutrale Nederland gevlucht. Het zgn. *interbellum*, met daarin die zo roemrijke '*roaring Twenties*' – waarin Europa deze gruwelen vooral mentaal achter zich zal proberen te laten en zodoende een periode creëert die op cultureel, economisch en artistiek vlak als bijzonder *rijk* zal worden ervaren en herinnerd - moest nog *beginnen*. Puin ruimen en geliefden begraven was voorlopig nog àl wat de klok sloeg.

De burgerij droeg een hoed; de werkman een pet. Beiden tot in de slaapkamer toe, zo valt aan te nemen. De gemiddelde levensverwachting in die tijd was, volgens de officiële cijfers, en ondanks die nog maar net achter de rug zijnde slachtpartij (die waarschijnlijk in de toenmalige statistieken nog niet was verwerkt), 75 jaar voor mannen en 77 jaar voor vrouwen. Ter vergelijking: momenteel is dat respectievelijk 81 en 87. De stemplicht in België was nog *meervoudig*: alle mannen van minstens 25 jaar oud hadden één stem, maar

verschillenden kregen er eentje extra per volgende criteria: gezinshoofden die *minstens vijf frank* belasting betaalden; eigenaars van een gebouw *ter waarde van minstens 2.000 frank*; houders van een spaarboekje en/of waardepapieren *ter waarde van minstens 100 frank*... Twee extra stemmen werden toebedeeld aan houders van een diploma van hoger secundair onderwijs of méér. Pas in 1921, een jaar *na* de Spelen, zou de *enkelvoudige stemplicht* (één man = één stem) ingevoerd worden. Vrouwen zouden nog tot 1948, tot na de *tweede wereldoorlog* dus, moeten wachten om hun politieke zegje te mogen doen.

Nog in 1920 wordt voor het eerst het indexcijfer van de kleinhandelsprijzen als norm voor de levenskost geïntroduceerd. Het cijfer wordt tot op vandaag gebruikt om lonen en uitkeringen aan te koppelen en evenredig mee te laten stijgen. En de *"8-uren werkdag"*, volop een strijdpunt in die dagen, krijgt in het parlement een tussentijds beslag pàl in het midden van deze Antwerpse Spelen. De wet in kwestie zal echter pas écht definitief zijn op 14 juni 1921... Een werkweek duurt in 1920 overigens *zès* kloeke dagen – de zondagsrust dateert nog maar van 1905, en is dus amper 15 jaar oud. Van *"congé payé"*, betaalde vakantie, is nog lang (tot 1936) géén sprake.

OMTRENT EENE NACHTVLINDER EN EEN BRIEVENTASCH...

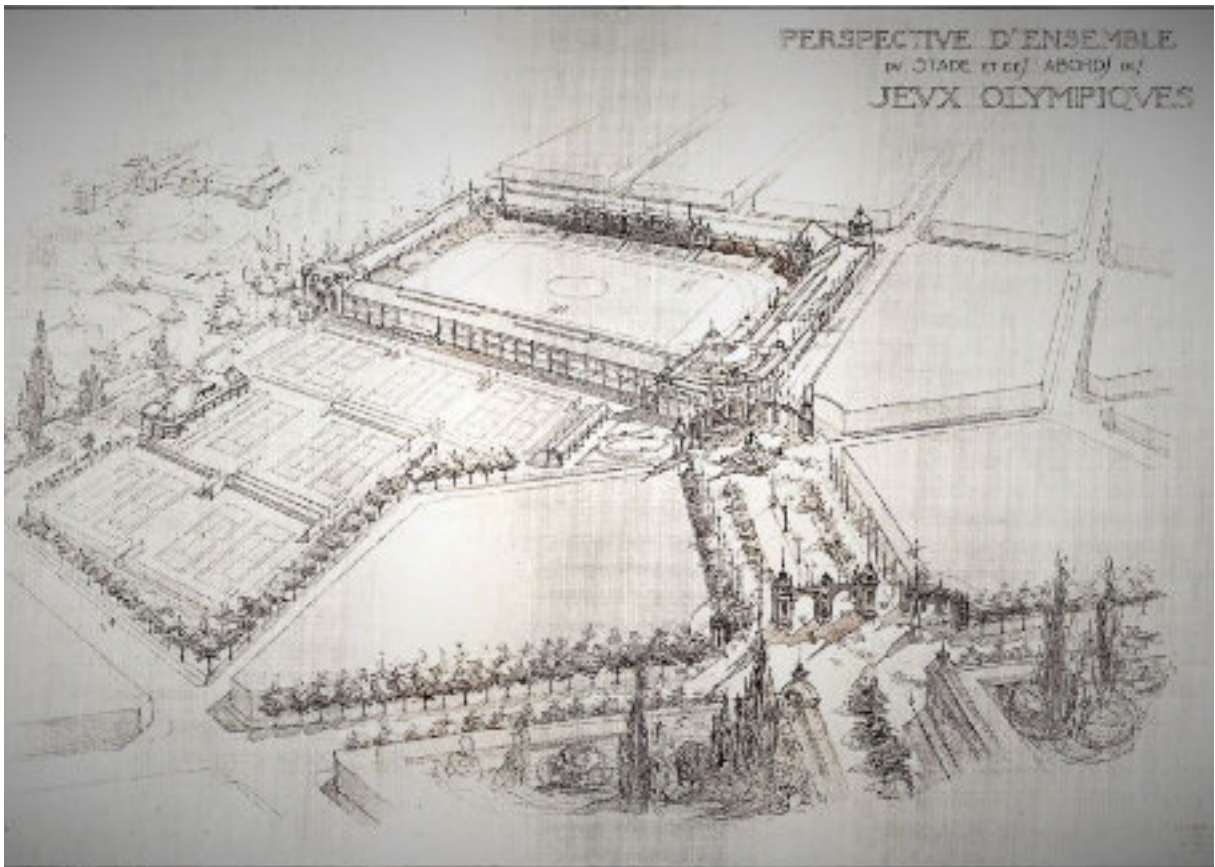
Kranten – *10 centiem per exemplaar* – telden hoop en al 6 pagina's dagelijks, met daarin een ratjetoe aan korte actualiteiten uit binnen- en buitenland. In de Gazet van Antwerpen van toen lezen we onder meer: verslagen van parlementaire debatten, natrappen naar 'de Duitsers' en *vooruittrappen* naar de *"Bolsjewieken"* en *"Bolsjewischten"* – het oprukkende Communisme in gans Europa was een dagelijks, roodgloeiend heet hangijzer in die dagen... Nieuws uit het Vaticaan, overlijdensberichten, publieke oproepen – zoals de mogelijkheid tot inschrijving voor de deelname aan een openbare verkoop van *"Beschadigde en Ontfrischte Conserven (melk in dozen, allerhande vleesch, visch, en booter)"*, georganiseerd door het Ministerie van Handel & Nijverheid; notariële aankondigingen, zoekertjes in de trant van *"Heer-van-stand-zoekt-meid"* maar ook

"Paard-te-koop"; vele, werkelijk hilarische advertenties – *"Waarom slaapt die man zoo goed?! Wel, om goed te slapen moet men eene goede spijsvertering hebben. En om eene goede spijsvertering te hebben, moet men CHARBON DE BELLOC nemen. Dat doet hij. Doe zooals hij."*

Verder ook veel vermakelijke *fait-divers*, als nieuwswaardigheid verpakt *geroddel* in de dagelijkse couranten van toen: *"Een zekere X., uit de Osystraat, was met eene nachtvlinder gaan avondmalen in eene restaurant der Anneessensstraat. Het soupeecken zal X. wel als een steen op de maag blijven liggen, want zijn gulzige meisje was er van onder getrokken met zijne brieventasch, inhoudende eene som van 300 frank en handelspapieren."* Nog zo goed als géén foto's in de krant. En sport? Amper. Duiventijden, een occasionele aankondiging *"eener wielervedstrijd"*... Slechts beperkte aandacht voor het voetbal – en dan nog louter feitelijk; een oplijsting van uitslagen, een korte aankondiging van een op handen zijnde *"football match"*. Qua echte verslaggeving: een bijzonder mager beestje, uitzonderingen niet te na gesproken.

Zo waren de tijden waarin geleefd werd, toen.

AANLOOP NAAR EN ERFENIS VAN VAN DEZE BELGISCHE SPELEN

HET OLYMPISCHE SPEL VAN DEELNEMEN EN WINNEN

Over de totstandkoming van de Spelen zal ook elders, op andere pagina's in andere kronieken dit jaar, nog veel inkt vloeien; we beperken ons hier tot het verhaal in de spreekwoordelijke notendop.

Al in 1912 komt België als gastland in beeld. Baron Edouard De Laveleye, voorzitter van het Belgisch Olympisch Comité, draagt ons land officieel voor als kandidaat, en oppert Brussel als mogelijke locatie. IOC-voorzitter en 'gezicht' van de moderne Spelen, Pierre de Coubertin – de man achter de uitspraak "*Deelnemen is belangrijker dan winnen*"; een *meme* van jewelste in die tijd... – had reeds in 1911 Brussel, maar ook Antwerpen bezocht, en was onder de indruk gekomen van de reeds aanwezige infrastructuur in de Scheldestad. Al bleven Brussel en, buiten België, ook Den Haag, Amsterdam en – vooral – *Budapest* lange tijd te duchten concurrenten.

De moderne zomerspelen waren in 1896 opgestart, naar het model van de 'klassieke' spelen ten tijde van de Griekse Oudheid. De Coubertin was de belangrijkste initiatiefnemer geweest. Op het programma stonden van meet af aan diverse atletische disciplines, een lijst die in de loop der jaren steeds uitgebreider zou worden. De deelnemers moesten allen amateurs zijn; niet-professionele sporters dus. Dit quasi heilige principe werd pas in de jaren '80 van vorige eeuw schoorvoetend overboord gegooid. Onder impuls van De Coubertin werden ook *artistieke* disciplines opgenomen in het programma van de

Olympische Zomerspelen van 1912 in Stockholm. Zelf won hij daar goud in de afdeling *Literatuur*, onder het pseudoniem *Georges Hohrod & M. Eschbach*.

HET RONDREIZENDE CIRCUS

Hoewel Griekenland vlak voor die eerste moderne editie in 1896 de belofte had gekregen dat de moderne Spelen steeds in de spirituele thuisstad Athene zouden plaatsvinden, werd de tweede editie van 1900 toch aan Parijs gegund. Het concept van 'een rondreizend circus' was meteen geboren... De Eerste Wereldoorlog gooide al gauw roet in het eten; de editie van 1916, voorzien voor Berlijn, ging niet door, en zo werd het na Zweden in 1912 wachten op de Spelen van 1920. In 1913 had De Coubertin een nieuw bezoek aan Antwerpen gebracht, waar hij werd rondgeleid in de accommodaties van Beerschot. "*Zeer, zéér geschikt*", zo vond de IOC-voorzitter opnieuw; en als er niet zo nodig *gevochten* had moeten worden in die tijd, had de beslissing veel vroeger genomen geweest – maar nu viel die pas, na de uiteindelijke wapenstilstand van 11 november 1918, op het olympische congres van april 1919. Het jarenlange, naarstige lobbywerk van onder meer Graaf Henri de Baillet-Latour (die naar verluidt met een zinderende speech op dat

congres in '19 de laatste twijfelaars over de streep had weten te trekken) en de Antwerpenaar Charles Cnoops, voorzitter van de Belgische Schermersbond en lid van de raad van bestuur van *Beerschot Athletic Club*, had dus haar vruchten afgeworpen!

De Antwerpse Spelen kenden enkele belangrijke nieuwigheden. Zo was er de olympische eed, die sindsdien door de aantredende atleten vòòr aanvang moet worden afgelegd. Door het uitspreken

cirkel voor het podium waar de sporter die de eed aflegt op staat. En hoewel er talrijke ceremoniële nuances in de loop der jaren aan toe- & van afgevoerd zijn geworden, staat de eed tot op de dag van vandaag centraal bij elke opening van een Olympiade.

OVER VLAG EN LADING

En ook die vlag was nieuw. Te weten: het sindsdien wereldberoemde *design*. Het was

ervan beloven de sporters en de juryleden, bij monde van één uitverkorene, dat ze zich aan de regels zullen houden. Uit het Olympic Charter: *"In the name of all the judges and officials, I promise that we shall officiate in these Olympic Games with complete impartiality, respecting and abiding by the rules which govern them, in the true spirit of sportsmanship."* Terwijl de gekozene in kwestie de eed aflegt, moet hij of zij de olympische vlag met de linkerhand vasthouden en de rechterhand opgestoken hebben. De vlaggendragers van alle deelnemende landen vormen een halve

opnieuw baron Pierre De Coubertin die zich in 1913 aan de geestelijke tekentafel zette en een ontwerp uitdacht waarin, naar verluidt, de eenheid én verscheidenheid tussen volkeren vervat hoorde te zitten. Coubertin koos de zes kleuren – blauw, zwart, rood, geel, groen, op een witte achtergrond – naar eigen zeggen omdat elke vlag van een land minstens één daarvan bevat. De vijf in elkaar hakende ringen zouden ook symbool staan voor *passie, vertrouwen, overwinning, ethiek en sportiviteit*; al is dat nooit formeel bevestigd geworden. Hoe het ook zij: internationaal

wordt sinds 1920 eensluidend gesproken over “*the Antwerp flag*” wanneer men het over dit olympische symbool bij uitstek heeft...

Diezelfde Antwerpse vlag was trouwens het voorwerp van een merkwaardige, woelige nasleep die tot in 2004 duren zou. Veel van de oorspronkelijke vlaggen uit 1920 waren na het evenement spoorloos verdwenen. Eentje daarvan, hoogstwaarschijnlijk het enige nog bestaande exemplaar heden, dook echter plots weer op in 1997. De Amerikaanse schoonspringer Harry Prieste, toen 101 jaar oud, biechtte op dat hij destijds in een mast was geklommen en de vlag had gestolen, opgejut door een weddenschap met landgenoot en olympisch zwemkampioen Duke Kahanamoku. De politie had hem weliswaar betrapt bij zijn actie, maar Prieste liep te snel voor de Antwerpse agenten... Harry gaf de vlag officieel terug drie jaar later, tijdens de 111e vergadering van het IOC in Sydney. Antwerpen had direct interesse om dit stuk erfgoed een ereplaats in de stad geven. Via het Olympisch Museum in Lausanne kwam de vlag in 2004 terug naar Antwerpen. Sinds 2013 is ze in de entreehal van het stadhuis te bewonderen. Tijdens het jubileumjaar 2020 zal het kleinood een feestelijke ronde doorheen de Scheldestad maken.

GOUD, ZILVER...

De imposante affiche voor de Spelen van 1920 is gesignd door “*Walter Van der Ven & co*”, een gerenommeerd illustrator in die tijd, maar vermoedelijk ontworpen en getekend door Van der Vens echtgenote Martha van Kuyck. Het ontwerp herinnert ons eraan dat de Antwerpse Spelen te boek zijn gegaan als de *VIIe Olympiade*; terwijl ons land eigenlijk pas het zésde olympische rondje zag passeren. Dat komt omdat de geplande Spelen van Berlijn in 1916 door de wereldoorlog niet konden doorgaan. Bovendien verwijst de term *olympiade* eigenlijk naar een tijdspanne van vier jaar; in de Oudheid was dat immers een officiële tijdseenheid. En die rekening moet uiteindelijk *kloppen*, nietwaar... De affiche sierde ook de voorpagina van het officiële programmaboekje, waarin de advertenties van de sierlijke schrijvershand van Willem Elsschot blijken te zijn – Elsschot, een gevierd auteur, kwam immers in die dagen vooral als *broodschrijver* aan de kost.

Uiteindelijk zouden er in totaal 2.669 atleten (waarvan slechts 78 vrouwen) uit 29 landen meedoen aan ‘onze’ Spelen. Duitsland en Oostenrijk waren, enigszins begrijpelijk, niet welkom; Rusland bleef weg omdat het verscheurd werd door een burgeroorlog. Er stonden 22 sportdisciplines op het programma. Niet alle kampen vonden in Antwerpen plaats; het roeien en zeilen, bijvoorbeeld, gingen door in respectievelijk Gent en Oostende. En ook enkele voetbalwedstrijden werden elders afgetrapt. Ons land scoorde prima, met maar liefst 36 medailles – waarvan 11 gouden en 11 zilveren – en een vijfde plaats in het (zoals steeds: officieuze) landenklassement. De Verenigde Staten was de grote slokop in die medaillespiegel, met 95 eindprijzen. Nieuw-Zeeland, dat voor het eerst als *zichzelf* meedeed (voordien had het altijd arm in arm met Australië aangetreden op de Spelen, onder de gezamenlijke noemer “*Australazië*”), moest het uiteindelijk met één plakje (brons in het roeien) stellen.

Antwerpen, de zesde of zevende ‘Olympiade’ – wat maakt het ook uit – zou de eerste in de korte doch krachtige reeks van vijf Spelen tussen twee wereldoorlogen blijken te zijn. Na de Spelen van Berlijn (Nazi-Duitsland), in 1936, liepen de spanningen wereldwijd alweer dermate op dat opnieuw twee Olympiades moesten wijken: Helsinki 1940 en Londen 1944. Beide steden kregen herkansing (Londen in 1948 en Helsinki 1952), wat niet alleen zou uitgroeien tot een viering van de vrede, maar ook de start zou blijken te zijn van een tot op heden ononderbroken reeks van 19 Olympiades in (toegegeven: relatieve) vrede; met Tokio 2020 daarbij – *um Gottes willen*... – inbegrepen.

HOE DE SPELEN OP HET ANTWERPSE KIEL, EN NADIEN IN DE RELATIEVE VERGETELHEID TERECHTKWAMEN

GROUND HOP: VAN OMNISPORTCOMPLEX TOT OLYMPISCHE SITE

Hoe we niet alleen tot voetbal, maar ook tot heuse Olympische Spelen zijn gekomen op het Kiel, vat Danny Geerts – perschef en huisjournalist van Beerschot VA, alsook auteur van de boeken “100 jaar Beerschot” en “Carnaval op ‘t Kiel” – loepzuiver voor ons samen.

“In 1899 stelt Alfred Grisar, een groot sportliefhebber en uitmuntend voetballer, aan zijn vader Ernest voor om op het Kiel een omnisportclub uit te bouwen. Vader Grisar had net op het Kiel een grote lap grond van 19 hectare aangekocht, en beiden waren vastbesloten er een multifunctioneel sportcomplex op uit te bouwen. Een paardenrenbaan met kleine tribune, stallingen, kleedkamers en een buffet werden het eerst gebouwd. En op 1 februari 1900, vijf maanden na het plotse overlijden van vader Ernest, werd de Beerschot Athletic Club boven de doopvont gehouden. De vereniging had de beoefening van allerlei atletische sporten tot doel: voetbal, hardlopen, tennis, cricket, hockey, polo, rugby, paarden- en hondenjacht.”

MULTISPORTCLUB

Naast het centrale open grasveld, waar tal van ploegsporten beoefend werden en wat later bij uitstek het voetbalveld zou worden, verrijzen al spoedig een poloveld aan de ene zijde, en aan de andere kant tal van tennisterreinen. Ook van kleedkamers en plaats voor toeschouwers wordt werk gemaakt. “De mooie accommodaties waarmee Beerschot kon pronken kregen nationale en internationale weerklink. Zo

was dat prille Beerschotstadion vanaf 1901 het decor van de jaarlijkse voetbalwedstrijden tussen Nederland en België. En ondertussen zorgde voorzitter Paul Havenith ervoor dat al die vrij nieuwe sportbeoefening – zoals o.a. het voetbal zeker nog was – niet voorbehouden bleef voor de burgerlijke elite doch, integendeel, een zo breed mogelijk sociaal draagvlak kreeg.”

In 1913 komt er een voor die tijd grootse publieke tribune bij; nog steeds het fundament van de huidige hoofdtribune. De tennisterreinen breiden uit, en krijgen een prachtig paviljoen. De hockeyafdeling groeit verder, en atletiek wordt een volwaardige sporttak binnen de organisatie. En ook een stukje verderop, op velden die bekend stonden (en nog steeds staan) als ‘De Wilrijkse Pleinen’, wordt verder gebouwd aan Beerschot als multisportcentrum.

DE OLYMPISCHE GEDACHTE

Maar de grootste metamorfose ondergaat het complex in aanloop naar de Spelen. “Maar liefst één miljoen frank, toen een bijna astronomisch bedrag, werd voor de uitbreiding van het stadion uitgetrokken. De hoofdtribune moest worden vergroot; aan de overzijde moest er een tweede tribune

bijkomen; de staanplaatsen moesten trapsgewijs worden verhoogd; en een atletiekbaan rond het veld moest worden aangelegd. De stadioncapaciteit werd opgevoerd tot 30.000 plaatsen; een reusachtig aantal in die tijd. Om het geheel nog wat grandeur mee te geven, werden drie paviljoenen gebouwd – het ‘Paviljoen der Atleten’ aan de hoofdingang, een ‘Torenpaviljoen’ waar de olympische vlag zou wapperen, en een ‘Triomfboog’ waarlangs de marathonlopers het stadion zouden betreden.” Ook het tenniscomplex werd verfraaid. Het was zover: het Beerschotstadion werd olympisch... Buiten het stadion werden de broodnodige toegangswegen aangelegd, en op de grens tussen de binnenstad en het Kiel verrees ook nog eens het openluchtzwembad Wezenberg. Ach, de hele stad was er klaar voor. Antwerpen was ‘een olympische stad’ geworden! En op 23 april 1920 wordt het sportcomplex reeds enkele weken voor de aanvang der Spelen, in het bijzijn van “...ruim 20.000 toeschouwers, onder de schitterende zomerzon, in de ruime en goed aangelegde plaatsen bijeen geschaard” (aldus Gazet van Antwerpen daags nadien), plechtig en feestelijk voor geopend verklaard.

OP... EN NEER

Maar ‘Beerschot’ en ‘financiële kater’ (en overigens ook gewoon ‘kater’ tout court...): het zijn begrippen die jaar en dag hand in hand zijn gegaan, en dat was in die olympische jaren niet anders. “Aan de Spelen heeft de club destijds een flinke put overgehouden...”, weet Danny Geerts. Ze waren immers niet het populaire succes geworden waar men op gehoopt had. De hoge toegangsprijzen schrikten het grote publiek af. Een ticket voor de volksplaatsen kostte 3 frank; een zeer hoge prijs voor die tijd. De prijs van een loge op het tennistoernooi kostte zelfs een heel fortuin: 3.500 frank. En ook het slechte weer had het grote publiek veelal weggehouden. Daarenboven waren de investeringskosten voor de olympische site opgelopen tot méér dan 2 miljoen frank, ruimschoots dubbel het oorspronkelijke budget aldus, mede door torenhoge naoorlogse inflatie. “Het scheelde niet veel of de vereniging was één jaar later, in 1921, geliquideerd geworden. Maar met vereende krachten – kapitaalkrachtige bestuurders, begripvolle kredietverstrekkers

en bemiddelde steunverleners van buitenaf – werd ervoor gezorgd dat de club kon doorstarten, en zelfs uitbreiden. Dat de club ook haar eerste sportieve successen boekte, en een begrip werd in het nationale voetbal, hielp natuurlijk ook. En tegen 1929 waren alle schulden volledig afgelost.”

Beerschot zal haar hoogdagen beleven in de jaren ‘20 en ‘30 – waarna ze in haar groei en bloei brutaal gestuit wordt door *alweer zo’n oorlog*... In de jaren ‘50 en ‘60 is er ook nog veel te beleven op het Kiel; denken we maar aan de onevenaarbare balgoochelaar en ‘enfant terrible’ Rik Coppens... maar het is niet meer van die aard dat het ook prijzen oplevert. Het stadion veroudert langzaam mee met de roem van de club.

WHAT’S IN A NAME

In 1968 verandert Beerschot van naam – de ‘AC’ van *Athletic Club* wordt ‘VAV’ van *Voetbal- & Atletiekvereniging* – en beheerstructuur, en verkoopt het Olympisch Stadion aan de stad voor circa 44 miljoen Belgische frank. Het stadsbestuur zet meteen een grootschalige renovatie op poten, die het stadion grondig van uitzicht zal doen veranderen. O.a. de staantribunes achter beide doelen worden helemaal overdekt. De maximale bezetting is dan al een tijdje teruggebracht tot 25.000.

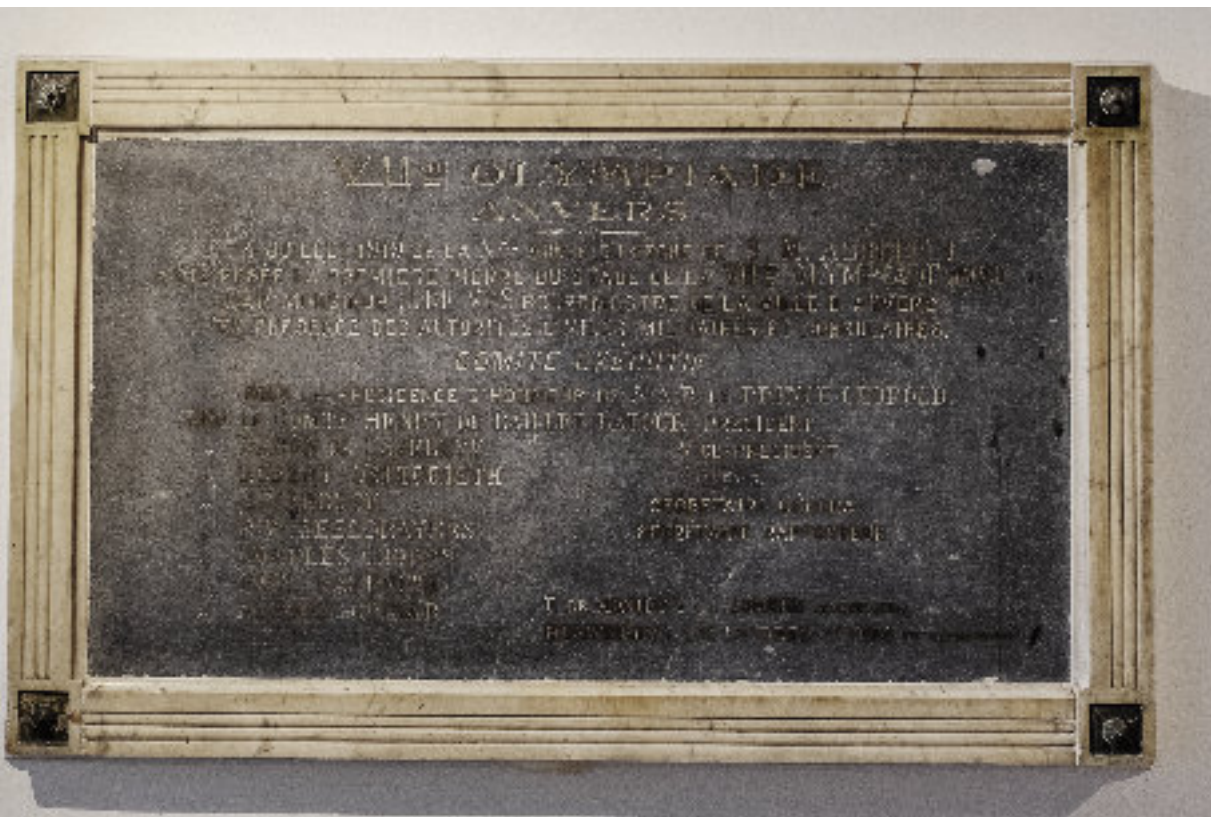
Fast forward naar einde jaren ‘90, wanneer het op ‘t Kiel zowat elk jaar van kwaad naar erger gaat en de club fameus – zelfs definitief, zoals zou blijken – in het slop raakt. In 1999, exact 100 jaar na de conceptie, valt het doek over het autonome bestaan van *paarswit*. Aan de andere kant van de stad, echter, zit bouwheer Jos Verhaegen als voorzitter van de toenmalige subtopper Germinal Ekeren zich te verbijten over de minimale toeschouwersaantallen van zijn ‘dorpsclub’, ondanks het succesvolle parcours de voorbije jaren. Hij ziet in de teloorgang van de Kielse club wel meer dan één opportuniteit... Germinal Ekeren wordt ‘Germinal Beerschot’; en het Olympisch Stadion wordt – zoals te verwachten valt wanneer een bouwheer de plak zwaait – één grote werf. Uit de assen verrijst, in 2000, wat nu bekend staat als het Beerschotstadion; in alles behalve wezen en ziel nog de schone en roemrijke plek van weleer.

DE REDDING VAN 'DE STICHTER'

Van dat eens zo prachtige Olympisch Stadion in Antwerpen blijft dus nog bitter weinig over. Net zo min als er in de wijk Kiel nog veel aan die Spelen doet denken... Wat straatnamen - bij de Antwerpenaar alom bekend als de 'Kielse sportstraten'; enkele tramhaltes, zoals "Schijfwerper" en "Olympiade"; een luttel café - enkele jaren na de Spelen geopend dan nog - dat alleen in naam naar de glorieuze sportactiviteiten van weleer verwijst... "Er heerst nu eenmaal volstrekt geen sportcultuur hier in België",

overblijft", toont hij ons. "Tijdens de grote verbouwingen van 2000 werd deze in extremis nog aan de hoofdingang van het logecomplex ingemetseld, en bleef zo bewaard. Een ereplaats, in zekere zin; het had nochtans niet veel gescheeld of dat was helemaal over het hoofd gezien!"

Zelfs het bronzen borstbeeld van Alfred Grisar, stichter van Beerschot en één van de grote bezielers van de Spelen te Antwerpen destijds, ging tijdens het meest recente faillissement van de club in 2013 ei-zo-na verloren. Een wat creatief omspringen met

zucht Danny Geerts. "Het is toch een regelrechte schande dat er tijdens de verfraaiingswerken van 1970 en 2000 geen enkele aandacht, laat staan respect is geweest voor het historische sportpatrimonium dat dit enige olympische stadion van ons land toch belichaamt."

Met Ludo Driesen, de stadionbeheerder sinds - tja, sinds mensenheugenis eigenlijk; "Vòòr mij deed mijn vader dit werk al. Ik heb zelfs nog een tijdje in het stadion gewoond!" - doen we een rondje in het stadion, langs alles wat nog overblijft. "De gedenksteen is in feite het enige goed zichtbare dat nog

de door de aangestelde curator bevolen 'plakkerkes' ter nummering van de inboedel voorkwam dat dit toch wel prestigieuze stuk in vreemde handen terecht kwam. Op het houten voetstuk, van waarop Alfred nu warmpjes binnen uitkijkt over zijn drinkende clubsponsors met een paarswit supportershart, zijn de lijmsporen van de inderhaast weggejongleerde nummerklevers nog zichtbaar...

Ludo troont ons mee naar buiten. "Kijk, dit is nog één van de weinige authentieke overblijfselen van het échte, olympische stadion: het metalen spoor, ter hoogte van de

toegang tot de huidige tribune 3, vroeger 'de kant van de fles' genoemd. In die groeven schoven de poorten van de vroegere, statige hoofdingang open en dicht." En binnen neemt Ludo ons mee naar de coulissen van de 'Grisar Room', de VIP-bar in de hoofdtribune. Langs de stoer opgestelde biervaten verder naar achteren, langs de gasinstallatie van de biertaps, duikelen we een achterafkamertje in – en daar zien we de bakstenen muur, onderdeel van de originele fundamenteën van het oorspronkelijke bouwwerk. "Het is triestig eigenlijk; maar dit zijn werkelijk zowat de enige plekken in dit nieuwe complex waar het oude stadion écht terug tastbaar wordt."

NOOIT VERGETEN

En verdomd als we het ons zouden laten afpakken: even mag Catenaccio Magazine op de middenstip staan. Uitkijkend over de – helaas – modérne tribunes, 12.500 maximumcapaciteit dezer dagen, maar met toch het meeste oog voor de hoofdtribune '1', die weliswaar al heel wat *facelifts* achter de rug heeft maar toch fier recht op mag staan, sinds de bouw ervan in 1913, als het enige nog enigszins authentieke batiment van dit huidige complex. En de doelen natuurlijk; want 'de groene rechthoek' bleef in die meer dan honderd jaren altijd dezelfde. "Tot in de jaren '70 was het zelfs nog dezelfde, originele grasmat! Allee, we zaaiden wel regelmatig bij hé... Nadien, met de grote verbouwingen, werd het terrein dan een metertje of 2 verhoogd..." mijmert Ludo.

Ja, het stadion heeft nog *renommée*. Er komen elk jaar verschillende internationale *groundhoppers* en 'olympische toeristen' een kijkje nemen. "Mogen we even naar binnen? Vragen ze dan... en dan zijn ze verbaasd als ik hen ook effectief binnenlaat..."; lacht Ludo. "Ach, dit jaar zullen we het mogen meemaken – veel poeha, veel media-aandacht; iedereen zal over elkaar heen rollen om in 'het Olympisch Stadion' te mogen rondlopen en er zijn of haar zegge over te kunnen doen. En daarna? Daarna is iedereen weer alles vergeten..." Al maken wij ons, na dit gemakkelijke bezoek en deze geweldige gastvrije ontvangst, stérk dat net hij nooit 'zomaar door iedereen vergeten' gaat worden; zolang hij maar genoeg aanhoort zal worden in dit jubileumjaar, deze Ludo Driesen... de heuse *poortwachter* van ons aller olympische erfenis.

MONOPOLY 'DERBY'

Het populaire bordspel Monopoly bereidde in 2017 een Antwerpse versie van het spel voor, waar uitsluitend Antwerpse gebouwen en terreinen in moesten voorkomen. Dat de Bosuil, thuishaven van "die ploeg van Deurne-Noord" zoals ze RAFC daar op het Kiel al eens noemen, het spelbord wél haalde en het Olympisch Stadion – "toch werelderfgoed hé mijnheer!" – niét, zette vooral bij paarswitte liefhebbers van het spel veel kwaad bloed. En zie: een typische Belgische oplossing voor een typisch Antwerps probleem werd snel gevonden. Amper enkele maanden in de handel verkrijgbaar, bracht Monopoly reeds een 'follow-up' van haar Antwerpse versie uit, in de vorm van een *bijwerksetje* waarin zelfklevers met daarop "het Kiel" en "het Olympisch Stadion" zaten die op het speelbord over dat zo gehate *veldje* van de stadsgenoten gekleefd kon worden. Inderdaad ja. Maar ach, weet u? Hier in Antwerpen kijkt men op dat vlak *nergens* meer van op hoor. De stad is tot op heden wellicht de enige locatie die ooit een tijdje twee beleidsverantwoordelijken voor sport heeft gehad – te weten: burgemeester Patrick Janssens & schepen Ludo Van Campenhout... "ene van den Aantwaarp" en "ene van den Beerschot", jazeker.

▲ Beerschotter en 'local hero' Rik Larnoe

▲ Uit: Pol Jaquemin, "Onze Voetbalfiguren", 1942

DE RODE DUIVELS IN 1920

HET VOLK MORT...

Voorafgaand aan, en in het bijzonder ook *tijdens* de eerste wedstrijd van België – de kwartfinale tegen Spanje – is de onvrede bij het (overwegend Antwerpse) publiek, ondanks de uiteindelijke 3-1 overwinning, groot.

De voornamelijk Brusselse, vrij conservatief denkende voetbalbond blijkt gemakshalve voor ‘de goede gewoonte’ gekozen te hebben, en stelt een bijna uitsluitend uit de hoofdstad afkomstig elftal op. Dat is niet naar de zin van de Antwerpenaren, die op de eigen terreinen de voorbode hebben zien groeien van wat later (ook buiten Antwerpen) ‘De Antwerpse School’ zou genoemd worden. Ze trakteren het eigen elftal op een niet mis te verstaan fluitconcert dat volgens de overlevering zo goed als de hele wedstrijd zal aanhouden. In zijn publicatie “België, de eerste wereldkampioen voetbal” (2019) spreekt voetbalauteur Raf Willems beschuldigend van “*die chauvinistische Antwerpenaren*” – net als het toonaangevende sportblad Sport-Revue toen; en daar valt wel wat voor te zeggen. De argwaan, het oversneden misprijzen zelfs, ten aanzien van de hoofdstad Brussel is groot in ‘de Koekestad’; en hoe het ook gedraaid of gekeerd wordt – men kwam in de eerste plaats op voor *de eigen spelers* (die gepasseerd waren) – enig chauvinisme was dus ongetwijfeld in het spel. Daarbij komt nog dat de Antwerpse stijl altijd al uitgesproken *luidruchtig én oneerbiedig* van aard is geweest; dat was toen, net als nu, niet anders. En wie kaatst moet tegen een balletje terug kunnen; want veel begrip of zelfs maar enige *inschikkelijkheid* op dat vlak valt daarvoor buiten Antwerpen slechts zelden te rapen.

OUDE WIJN

En toch had datzelfde publiek ook een punt. Dat de Belgische voetbalbond en diens selectieverantwoordelijken eerder *gemakzuchtig* tewerk waren gegaan door zich tot ‘the usual suspects’ te beperken, valt moeilijk te ontkennen. Stagnatie en inertie

gaan hand in hand, en zijn bijzonder typisch voor zoveel van onze leidinggevende lichamen en instanties... en, bij uitbreiding, voor onze volksaard en samenleving hier. Daar genoeg mee nemen is één mogelijkheid; ertegen rebelleren simpelweg een andere. Het competitieve voetbal in onze contreien was circa 30, maximaal 40 jaar oud ten tijde van dit olympische treffen; met name in die beginjaren waren de evoluties in het spel veelvuldig én ingrijpend. De hoofdstad had in belangrijke mate het Belgische voetbal op het einde van de 19e eeuw en in de beginjaren van de 20ste eeuw gedomineerd, en zo de solide basis gelegd voor een goed draaiend nationaal elftal; dat leidt geen twijfel. Maar binnen de muren van het bondsgebouw toen had men (nog) niet door dat er een nieuwe garde én een nieuwe speelstijl op doorbreken stond, bij uitstek belichaamd door enkele talentvolle jongeren uit de kernen van, met name, Antwerp FC en Beerschot AC. Het Antwerpse publiek, dat daar met de neus bovenop stond, had dit echter duidelijk wél begrepen – en uitte dan ook haar ongenoegen. Het zou wellicht wat té gemakkelijk zijn hen ‘het grote gelijk’ te gunnen *louter* op basis van de *gouden medaille* die we uiteindelijk binnen haalden... Resultaten liegen dan wel niet: ze zijn ook niet de enige garantie op heldere inzichten en waarheid. Minstens even zo belangrijk om de Antwerpse claim van destijds te staven, is eventjes te overzien hoe het in onze hoogste klasse verder is verlopen gedurende dat decennium.

DE ANTWERPSE SCHOOL

Kort na de Spelen, immers, wordt het jonge Beerschot AC op bijzonder overtuigende

wijze een eerste keer landskampioen. De club zal in diezelfde jaren '20 van toen dat kunstje nog vier maal herhalen... En nog voor de tweede wereldoorlog komen daar nog eens twee titels bij. Vijf maal landskampioen op zeven kalenderjaren tijd, zeven titels op 19 seizoenen: dan heb je wat te bieden gehad. En ook Antwerp FC haalt in die jaren de eerste twee landstitels thuis, en kroont zich daarnaast ook nog driemaal tot vice-kampioen nog voor WO II. Van de tien seizoenen die volgden op de Spelen, 1920-1921 tot en met 1929-1930, wist slechts vier keer een club van buiten Antwerpen, en slechts tweemaal een club uit de hoofdstedelijke regio – éénmaal Union, eenmaal Daring Molenbeek, en tweemaal Cercle Brugge – de titel te veroveren. In 1930-1931 startten maar liefst vier Antwerpse ploegen in de toenmalige *Eere Afdeling*: naast Beerschot en Antwerp ook Berchem Sport en Tubantia Borgerhout. Dat jaar, overigens, degradeerde Anderlecht... Men zou dan ook spoedig van *"De Antwerpse School"* gaan spreken; een eretitel die tot in Brussel met respect werd gebruikt en nazinderde tot in de jaren '50 en '60; de tijden van Rik Coppens en Vic Mees. Maar nog duidelijker was gebleken: de Brusselse hegemonie was voorbij. Het lijkt alsof die vulgaire, *"chauvinistische Antwerpenaars"* al bij al toch *iets* gezien hadden toen, in 1920, iets waar sommige anderen uit de voetbalwereld nog niet aan toe waren gekomen... of niet aan toegeven wilden.

KRACHTVERSCHUIVING

Tegelijk nuanceert de *nestor* van de Belgische sportjournalistiek, Pol Jacquemins, in zijn boek *"Onze Voetbalfiguren"* (1942) dat geroep van het publiek – *"...uitgejouwd en verwenst dat het horen en zien verging"*, zoals dat in 2019 nog enigszins dramatisch heette in voornoemde publicatie van Raf Willems. Jacquemins was er wél bij, en gold in die jaren (en dit tot diep in de jaren '60) als een absolute autoriteit inzake het voetbal – het spel, de tactiek, maar ook de beleving errond, en niet te vergeten: de verslaggeving ervan. *"Men moest volstrekt geen profeet zijn om reeds in 1920 te voorspellen, dat zich spoedig een krachtverschuiving zou voltrekken en dat het voetbalmeesterschap van uit Brugge en Brussel, naar Antwerpen zou worden overgeplaatst."* Jacquemins zag, met de Antwerpse inbreng na de eerste wedstrijd,

een ploeg vorm krijgen *"die niet verstart vasthield aan dit of geen systeem, maar die, zoals de trainer van Austria het ons eens zei: 'alle systemen in 90 minuten kon spelen'"* Jacquemins getuigt er verder van dat het publiek niet zozeer de ganse ploeg uitfloot en verwenste, die vermaledijde eerste wedstrijd, maar wél en in het bijzonder *"den Brusselschen linkervleugel Hebden-Michel"*. En dus *enter*, voor de tweede wedstrijd, Desiré 'Dis' Bastin (van Antwerp) en Rik Larnoe (van Beerschot); en zie, aldus opnieuw Jacquemins – *"...een onloochenbare versterking voor het elftal."*

DREAM TEAM

Hoe dan ook – de in alle opzichten *stevige* Belgische selectie in 1920 zag er grotendeels als volgt uit...

Vooraan: de Brusselse *bomber* van Union, Robert Coppée; ook wel *'het kanon'* genoemd, naar zijn loeiharde en trefzekere schot. *"Er is een tijd geweest"*, zo mijmerde Jacquemins over zijn klaarblijkelijke idool, *"dat al wie in een groote club of straatploeg krachtig op doel schoot, den bijnaam 'Coppée' kreeg..."*. Coppée zou uitgroeien tot de onmiskenbare sterhouder en 'man van het toernooi' in dit olympische elftal. In het doel: Jan Debie van Racing Brussel. *"Met hem kreeg de benaming 'nationalen portier' een specialen klank."* Achteraan: dokter Armand Swartenbroecks van Daring, die het Belgische voetbal tijdens de oorlogsjaren in leven had gehouden door met zijn Belgische legerploeg de 'Front Wanderers' benefiet- en demonstratiewedstrijden in heel Europa te spelen en zo een belangrijke architect van het olympische succes werd. En naast hem Oscar Verbeeck; de creatieve *improvisator*, in vele opzichten een antipode van Swartenbroecks, doch bijzonder complementair met zijn kompaan achteraan. Op het midden was André Fierens van Beerschot de eerste Antwerpenaar die de kans kreeg te bewijzen dat de Brusselse hegemonie haar beste tijd gehad had. Fierens was *"een kundig en temperamentvol"*, en verder ook *"uiterst spectaculair speler"*, veelzijdig genoeg om zowel als 'spil' (centrale middenvelder/ spelverdeler) – zijn natuurlijke rol bij Beerschot – te fungeren, als op de rechterflank post te vatten. *"Op zijn nieuwen post was hij dadelijk ingespeeld"*, en *"ontwikkelde hij met den vleugel Van Hegge*

(van Union, nvdr) -Coppée een nog niet eerder gezien driehoekspel, dat later bij Beerschot een hoogen graad van verfijning zou bereiken."

GOUDEN DRIEHOEK

Naast hem: het Union-duo Emiel Hanse, "de wroeter", en Jefke Munsch, "de veelzijdige". Maar vooral met zijn ploegmaat Rik Larnoe, een uiterst pragmatische voetballer, en Antwerpse Desiré 'Dis' Bastin, een loopwonder, beiden vooraan, kon Fierens "in het olympische elftal de eerste flitsen van

ationale ploeg. Met name het 'switchen', het gezwind overnemen van elkaars positie, werd gezien als een heuse doorbraak in die tijd.

Wie goed kan tellen mist nog één speler: voorspeler Mathieu Bragard van Verviers, "de temperamentvolle" – en énige – Waal in de selectie. Dit elftal creëerde, aldus opnieuw Pol Jacquemins, een soort voetbal dat "niet verstarde tot een systeem, dat al te gemakkelijk door een tegenstander wordt voorzien"; doch integendeel gebaseerd was op "improvisatie, variatie en verbeelding."

▲ De Rode Duivels van 1920. Van achteren naar voren, van links naar rechts: Armand Swartenbroecks, André Fierens, Emile Hanse, Jan Debie, Joseph Musch, Oscar Verbeeck; Louis Van Hegge, Robert Coppée, Mathieu Bragard, Henri Larnoe, Désiré Bastin.

wat kort daarna de briljante Antwerpsche school zou worden" aan het gretige publiek vertonen. Kort combinatievoetbal, met verrassende positiewisselingen en onverwachte uitbraken op snelheid – met name door Dis Bastin, die zowat iedereen op de planeet het nakijken liet in die tijd, en door Jacquemins "door zijn snelheid, doordrijvendheid en schotvaardigheid" de status van "voorloper van den moderne buitenspeler" toegedicht werd – en dit alles steevast doelgericht *diep*; wat maakte dat vele ploegen de tanden stukbeten op deze wonderlijk modern, efficiënt en tegelijk uitermate attractief voetballende Belgische

Mooie woorden! Maar niet enkel dat; ook mooie wedstrijden, en minstens zo belangrijk: navenante resultaten.

HET OLYMPISCHE VOETBALTOERNOOI VAN 1920: PASSIE, OPHEF, CONFLICT EN SENSATIE

ENTER: THE GLADIATORS!

Hoog tijd om een balletje te trappen! Maar waar? Niet alle voetbalwedstrijden werden in Antwerpen gespeeld. Ook in Gent en Brussel (op Union St.-Gilloise) gingen wedstrijden door. De legendarische Belgische scheidsrechter John Langenus, onder andere *fluitenier* van de eerste wereldbekerfinale in 1930 en het grootste gedeelte van die eerste helft van de 20e eeuw beschouwd als *de beste scheidsrechter ter wereld*, maar ook een gewaardeerd reporter en auteur was, schrijft in zijn geweldig vermakelijke en dito geschreven boek "Fluitend door de wereld" (1942) hierover het volgende: *"Als sportjournalist had ik daar kritiek op uitgeoefend, in de meening dat voor de Spelen van Antwerpen al de wedstrijden te Antwerpen moesten worden gespeeld. En ik kreeg een wedstrijd voor het Olympisch Toernooi te leiden te... Brussel. Om konsekvent te blijven met mijn kritiek moest ik bedanken. Ik kreeg echter geen wedstrijden meer te leiden. Dat was mijn tweede ontgoocheling!"*

BEST OF 14

Van de in totaal 18 wedstrijden van dit toernooi (inclusief het vriendschappelijke treffen tussen Egypte en Joegoslavië bij wijze van demonstratiematch, om het publiek te vermaken) werden er negen in het Olympisch Stadion beslecht. Drie werden gespeeld in het Stade Joseph Mariën van Union St.-Gilloise; eentje werd afgetrapt op het veld van AA Gent. Vier wedstrijden gingen door op het terrein van Antwerp FC dat toen, ironisch genoeg, *op het Kiel* speelde; meer bepaald in de Broodstraat – en daarmee al aan haar derde locatie in die wijk zat (na de Wilrijkse Pleinen, meteen bij de oprichting, en wat later nog een veld in de Kruisstraat). Antwerp zou, voor haar vertrek naar Deurne in 1923, maar liefst 33 jaar op het Kiel en 10 jaar in Berchem gespeeld hebben.

Veertien landen, waaronder Egypte, dongen mee naar de titel. Gastland België was, door het forfait van Polen, al meteen zéker van de kwartfinale. Joegoslavië meldde zich pas na de loting aan, en werd in extremis aan het oorspronkelijk vrijgelootte Tsjecho-Slowakije gekoppeld. Om het zilver werd in drie rondes gestreden door de verliezende halvefinalisten, met in de eerste ronde alle verliezende kwartfinalisten daar opnieuw bij. De ploeg die in de halve finale was uitgeschakeld door de verliezende finalist kreeg, merkwaardig genoeg, géén kans op een zilveren noch bronzen medaille. Het was ook het laatste olympische voetbaltoernooi waarop naast de gouden medailles aan het winnende team ook de in 1908 door de Engelse voetbalbond beschikbaar gestelde *wisselbeker* werd uitgereikt. Na 1920 is deze wisselbeker naar het Olympisch Museum in Lausanne gegaan.

OVER WINNEN, VERLIEZEN...

Het was vooral uitkijken naar de prestaties van Groot-Brittannië, winnaar van de gouden voetbalmedailles in de twee vorige edities (Londen 1908 en Stockholm 1912); Denemarken, dat tweemaal zilver had gewonnen; en Tsjechoslowakije, dat – volgens de commentatoren uit die tijd – uiterst verzorgd voetbal, wellicht het schoonste ter wereld op dat moment, op de mat wist te leggen (hoewel “...*hunne verdediging schijnt niet al te vlug te zijn*”, aldus nog eens *Gazet van Antwerpen*). De Britten, echter, gingen al in de eerste wedstrijd vrij kansloos met 1-3 onderuit tegen Noorwegen, dat daarmee één van haar meest iconische overwinningen aller tijden boekte. En ook Denemarken verging het al niet veel beter: in de eerste wedstrijd stuitte het op Spanje en vooral op de jonge doelman Ricardo Zamora, die op dit toernooi zijn ontegensprekelijke briljantie rijkelijk tentoon zou spreiden. Het zou het begin zijn van een roemrijke carrière, die tot op de dag van vandaag in Spanje zélf nog nazindert dankzij de “*Trofeo Zamora*”, een jaarlijkse oorkonde voor de minst gepasseerde doelman van het seizoen. Zamora werd na afloop van die eerste wedstrijd tegen Denemarken door het hele Spaanse team op de schouders gehesen, en kreeg een staande ovatie van vriend en vijand.

Egypte, het enige niet-Europese land, wordt al in de eerste ronde uitgeschakeld door Italië. Het speelt nadien nog een demonstratiewedstrijd tegen Joegoslavië; door de noordoostelijke Afrikanen op overtuigende wijze met 2-4 gewonnen. De grootste blikvangers in de eerste ronde zijn de monsterzeges van Tsjechoslowakije (7-0 winst tegen Joegoslavië) en Zweden (9-0 pandoering voor Griekenland). In de kwartfinale wordt vooreerst een overtuigende zege van België tegen Spanje opgetekend, waarin het 3-0 uitloopt dankzij een prachtige hattrick van Coppée – pas in de 62' kan Spanje, dankzij een strafschop, de eer redden.

Maar dé wedstrijd, misschien wel van het hele toernooi, blijkt Nederland-Zweden te worden. In deze zinderende kwartfinale, waar uiteindelijk 120' voor nodig zullen zijn, komt Nederland al na 10' op 1-0 maar lopen vervolgens de Zweden nog binnen het

halfuur tot 1-3 uit. Vlak voor rust milderen onze Noorderburen tot 2-3, en kort in de tweede helft is de stand alweer gelijk. Zweden geeft niet op, en komt opnieuw op voorsprong; in de 70e minuut mist het nog een strafschop... En in een spectaculaire slotfase scoort Nederland dan 2' voor het einde de gelijkmaker, waarmee het verlengingen afdwingt. Daarin komt het in de 115' voor de tweede keer op voorsprong – dit keer definitief; want de veer bij de Zweden blijkt volkomen gebroken. Eindstand 5-4; Nederland door naar de halve finale... waar het zijn meerdere zal treffen in thuisland België, dat Oranje met 3-0 (treffers van Larnoe, Van Hegge en Bragard) overklast.

...EN HOE DAARMEE OM TE GAAN

Voldoende turbulentie, tumult en zelfs regelrecht amok vooraf én tijdens dit toernooi. Nog voor aanvang wordt de deelname van Groot-Brittannië door de Verenigde Staten – die zelf niet eens meededen – en verder ook Frankrijk en België gecontesteerd, omdat de Britten ietwat tevoren uit de FIFA waren gestapt. Het zou nog tot na de tweede wereldoorlog duren eer de bakermat van het voetbal opnieuw de rangen met de wereldvoetbalorganisatie sluiten zou... Maar uiteindelijk wordt hen de toegang tot het voetbaltoernooi, *nota bene* door een tussenkomst van de FIFA zélf, niet ontzegd. Polen en Zwitserland – die laatste “*om financiële redenen*” – trekken zichzelf vlak voor aanvang terug. En de belangrijkste agressors uit de eerste wereldoorlog – Duitsland, Oostenrijk-Hongarije, en hun bondgenoten Bulgarije en Turkije – waren simpelweg niet welkom.

Na de kwartfinale verlaten ook de Zweden in eerste instantie het toernooi, uit protest tegen de in hun ogen barslecht leidende scheidsrechter tijdens die wedstrijd. Het IOC weet het land er in extremis toch nog toe te bewegen aan het ‘zilveren’ eindtoernooi deel te nemen. Hun wedstrijd (2-1 verlies) tegen Spanje vindt uiteindelijk plaats één dag later dan oorspronkelijk gepland. Een wedstrijd die overigens meer moet hebben weggehad van een *veldslag*, aangezien volgens diverse bronnen helemaal op het einde ervan nog slechts 15 van de 22 spelers op het veld fysiek in staat waren om voetbal te spelen. De zeven anderen zijn op dat

moment reeds afgevoerd met allerlei breuken en dergelijke, of houden zich langs de kant van het veld afzijdig verder... Opnieuw volgens diverse bronnen is net deze wedstrijd de aanleiding geweest voor één van de bekendste Spaanse voetbalbijnamen: "*La Furia Roja*", de rode furie...

SCHEIDSRECHTERLIJKE ZORGEN

In de wedstrijd tussen Noorwegen en Italië (1-2, in de eerste ronde van het 'zilveren' eindtoernooi) staat de stand zelfs na verlengingen nog 1-1 gelijk. Ter plekke wordt besloten een additionele verlenging van tweemaal 10' te spelen. De Italiaan Badini scoort in de 123' de uiteindelijke *winning goal*... De Noren hadden in de loop van de reguliere speeltijd een strafschop toegekend gekregen; maar de Italianen protesteerden zò fel, dat de scheidsrechter uiteindelijk zijn beslissing in een *vrije trap* omzette. En in de halve finale Tsjechoslowakije-Frankrijk (4-1) beoordeelde de Nederlandse scheidsrechter Job Mutters zijn Tsjechoslowaakse *vlaggenier* als "*volslagen onbekwaam*", na enkele zeer discutabele gevallen van offside. De grensrechters op dit toernooi werden in principe door de twee strijdende ploegen aangeduid... De Tsjech werd, voor de rest van de wedstrijd, vervangen door een Belg.

Tumult te over dus; het ganse toernooi lang. En voorafgaand aan de finale, terug *buiten* de groene rechthoek, staat het sfeertje ook al ietwat op springen – onder andere omdat de Belgische pers zich vernietigend uitlaat over tegenstander Tsjechoslowakije, dat ervan beschuldigd wordt aan de verkeerde kant te hebben gestaan in die nog bijzonder vers in het geheugen liggende Eerste Wereldoorlog. Die hele finale zou trouwens bol staan van de incidenten...

DE DOOD OF DE GLADIOLLEN?

Tsjechoslowakije had in de loop van het hele toernooi al het goede getoond dat het in huis had, en zo bevestigd wat vooraf over hun elftal gezegd werd. Een heuse zévenklapper in de eerste ronde; overtuigend door in de kwart- (4-0 tegen Noorwegen) en halve finales (4-1 tegen Frankrijk)... Vijftien goals voor en slechts ééntje tegen, in drie wedstrijden: de Tsjechoslowaken waren uitgegroeid tot 'de

te kloppen ploeg' op dit toernooi.

Maar ook de Belgen hadden zich niet onbetuigd gelaten. Zes goals voor en eentje tegen, in twee wedstrijden; zwaarig spel, met name in de halve finale, een heuse 'Derby van De Lage Landen' die met een overtuigende 3-0 beslecht werd... De storm rond de ploegopstelling (zie elders) was gaan liggen, en het volk stond nu unaniem en soeverein achter 'hun' team. De Tsjechoslowaken waren te duchten; zoveel was duidelijk. Maar dat het thuisvoordeel misschien doorslaggevend zou zijn, daar hoopte – of zelfs: rekende – zowat iedereen in het Belgische kamp al dan niet stilletjes op...

De publieke belangstelling voor deze wedstrijd van 2 september 1920 was immens. Het werd een ware overrompeling. De 30.000 beschikbare kaartjes waren in een mum van tijd de deur uitgevloegen; nog eens bij benadering 15.000 mensen probeerden zich op de dag zelf naar binnen te wurmen. Enkelen hadden zelfs van buitenaf een tunnel tot helemaal binnen in het stadion gegraven... Opnieuw John Langenus, dit keer erop terugkijkend in zijn boek "*Voetbal van Hier en Overal*" uit 1943: "*Nooit heeft men in België een dergelijke overrompeling van een stadion gezien. Om 5 uur zou de wedstrijd beginnen en om 3 uur zat het stadion stampvol. Ticketten waren er niet meer te koop en de vele belangstellenden, die uit alle hoeken van het land nog steeds maar toekwamen, konden geen toegang meer vinden. Gewrongen en geduwd dat er werd! Zoowel langs de tribunezijde als langs de volksplaatsen drongen de golven mensen, alle hinderpalen omverwerpend, het stadion binnen. Een cordon soldaten werd dan gelegd om het volk minstens van het eigenlijke speelveld af te houden. Aan de collonades van de poorten en aan de boomen hingen de kijklustigen als trossen.*" En Gazet van Antwerpen bericht: "*Langs een der zijden van de volksplaatsen vinden eenige bewonderaars dat er nog wel plaats zijn moet. Een weinig moeite, ieder een handje, en de grille vliegt van haar voetstuk...*" Zo aanschouwden uiteindelijk circa 42.000 toeschouwers de finalewedstrijd, conform de meeste uiteenlopende schattingen.

GLADIOLLEN DUS!

Het duurde uiteraard een hele poos alvorens de chaos was uitgeband, het speelveld grotendeels vrijgemaakt, en de wedstrijd aldus beginnen kon. Dit oponthoud, van meer dan 2 uren naar verluidt, had de Tsjechoslowaken echter serieus op de zenuwen gewerkt... Nog een factor in hun eerder nerveuze aanvang van deze finale was het scheidsrechterlijke trio: de drie Britten werden door de Tsjechoslowaakse finalist vooraf heftig gecontesteerd wegens alle drie van hetzelfde land (wat in die tijd ongebruikelijk was, en aldus vermoedens van partijdigheid en mogelijke 'combines' opwekte). Bovendien was er de hoge leeftijd van de hoofdscheidsrechter John Lewis, die als zestiger weinig vertrouwen opwekte. Het publiek rook (alweer) bloed, en sarde de Tsjechen – "fout in den oorlog mijnheer!" – onafgebroken.

Reeds in de zesde minuut krijgt België een door de opponenten aangevochten strafschop, die door teamtopschutter Robert Coppée feilloos omgezet wordt. Klokke 30' scoort dan Beerschotter Rik Larnoe de 2-0; met opnieuw fel protest vanwege de tegenstanders tot gevolg, dit keer vanwege vermeend buitenspel. En als dan vlak voor rust – sommige bronnen spreken van 39', andere van 43' – een woeste charge wordt uitgevoerd door Karel Steiner op Robert Coppée (die gekwetst van het veld moet), en de Tsjechoslowaak daarvoor rood krijgt, gaan de poppen aan het dansen. De Tsjechoslowaakse elf verlaten het veld, om er niet meer weer te keren. De toeschouwers bestormen het veld; enkele heethoofden vierden hun zegeroes bot op de Tsjechoslowaakse vlag... Tsjechoslowakije weigert halsstarrig de wedstrijd, al dan niet op een later tijdstip, te hervatten, en wordt gediskwalificeerd. De Belgen winnen goud en zijn, op z'n minst officieus, Wereldkampioen Voetbal.

FIFA HAKT KNOPEN DOOR

Tsjechoslowakije zou nog een officiële klacht indienen; in de eerste plaats tegen de aanstelling én de beslissingen van het scheidsrechterlijke trio, maar ook tegen het feit dat er soldaten langs de kanten van het speelveld stonden – iets wat blijkbaar als zeer intimiderend ervaren was, en als

argument werd aangevoerd voor hun matige presteren in die eerste (en uiteindelijk enige) helft... Het Olympisch Comité haalt er de FIFA bij; gezamenlijk wordt geoordeeld dat de Tsjechoslowaken *onterecht van hun oren maken*. De klacht wordt van tafel geveegd (Gazet van Antwerpen meldde zelfs destijds dat "de Tcheko-Slowakken loon naar werken" hebben gekregen en "uit de F.I.F.A. gesloten" werden), en de Belgische titel staat definitief *als een huis*.

Die gouden medaille zou een serieuze boost voor het Belgische en zeker ook Antwerpse voetbal in die tijd betekenen. De kranten blokletterden het ene superlatief na het andere. Maar niet alleen in eigen land was de erkenning groot... Het meest opmerkelijke – en, geloof ons: *te koesteren* – citaat uit de internationale pers kwam van het Franse *Le Miroir des Sports* – toen zowat de CNN én BBC World én the Washington Post én The New York Times én de France Football én de Gazzetta dello Sport én de Marca én de ... ach, laat ons het gewoon *het meest toonaangevende internationale sportblad in die jaren* noemen – dat op 9 september 1920 zònder een zweem van twijfel kapittelde: "*Les Belges Champions du Monde de Football.*" En als de Miroir dat zei, dan wàs dat zo, in die tijd!

Aan ons allemaal, beste landgenoten: een welgemeend *PROFICIAT*, alsnog.

CATENACCIO MAGAZINE EN PITCH'D.TV VOEREN SAMEN STRIJD

BELGIË: WAAR (HELAAS) NOG GÉÉN “STERRE BLEEF STILLE STAAN”...

Maar goed: wereldkampioen in 1920, dat betekent dus: een ‘ster’ op de borst. Toch?

Zo simpel ligt het helaas niet.

Als wereldvoetbalorganisatie autoriseert de FIFA de titel van wereldkampioen, en het gebruik van een dergelijke ster. En de FIFA erkent het olympische voetbaltoernooi níet als officieel wereldkampioenschap – zelfs al werd er in die tijd niet eens een ‘echt’ WK georganiseerd. Want, zo oordeelt het orgaan: de Olympische Spelen zijn voorbehouden voor amateurs, en dus niet voor àlle (ook prof-)voetballers.

Maar het gekke is: ooit deed het dat wél.

Op het FIFA-congres van 1914 roept het FIFA-bestuur, bij monde van Jules Rimet – toen voorzitter van de Franse voetbalbond, en later ook van de FIFA – het olympische voetbaltoernooi uit tot *wereldkampioenschap voetbal*, bij gebrek aan een *eigen* toernooi. Die uitspraak wordt jaren later herroepen, om bovenvermelde reden; maar dat neemt niet weg dat de Spelen in 1920 als WK voetbal mochten – moesten! – beschouwd worden. Het zal nog tot 1930 duren eer de FIFA zich aan een eigen toernooi waagt; toen net omdat het steeds verder uitdijende professionalisme in het voetbal de representativiteit van de Spelen als universele voetbalkamp steeds meer in het gedrang brengt, en een initiatief zich dus opdringt. Maar tien jaar eerder was dat professionalisme nog helemaal niet zo

wijd en zijd verspreid; en dus lijkt die demarche om terug te komen op een eerdere beslissing op z’n minst onlogisch en zelfs een serieuze denkfout te noemen.

TWEE PLUS TWEE IS VIER

Voorts was het deelnemersveld op de Antwerpse Spelen voor de allereerste keer niet louter Europees doch *mondiaal*, door de deelname van Egypte. Dat lijkt een mager beestje, maar men mag niet vergeten dat op vele plekken ter wereld het spel nog in dermate kleine kinderschoenen stond dat deelname aan een groot toernooi al bij voorbaat uitgesloten was. Overigens kan men dergelijke kanttekeningen ook plaatsen bij de eerste trits WK’s, waar nu ook niet bepaald ‘de hele voetbalwereld’ op aanwezig bleek... De deelname van Egypte mag dan vooral als symbolisch gezien worden voor dat mondiale karakter van het toernooi: ze was er wel doorslaggevend voor toen.

En dan heb je ook nog Uruguay. Tweemaal wereldkampioen op een ‘heus’ WK, meer bepaald in 1930 en 1950, maar toch spelend met *vier* sterren op het truitje... want zij beschouwen hun olympische overwinningen uit 1924 en 1928 als evenwaardig. Al sinds 1994 rebelleren zij zo tegen de grondregel ter zake van de FIFA, die dit evenwel oogluikend toestaat (door niet op te treden).

HALLO, FIFA?

Onder de naam “De Witte Duivel” voeren auteur Raf Willems en sportjournalist François Colin al jaren een pleidooi voor een gouden ster, als verwijzing naar de overwinning in 1920, op het Rode Duivelsshirt.

“In de herfst van 2016 borrelde het idee bij De Witte Duivel voor het eerst op”, aldus Raf Willems. “Naar aanleiding van de honderdste verjaardag van de Front Wanderers: een team van Belgische internationalen dat in 1916 achter het oorlogsfront benefietwedstrijden speelde ten voordele van Belgische oorlogsvluchtelingen en de soldaten die achter de IJzer vochten in de Eerste Wereldoorlog. We ontdekten dat de Rode Duivels na het behalen van het olympische goud op de Olympische Spelen van Antwerpen werden omschreven als: ‘België, de eerste wereldkampioen voetbal’. Niet enkel door de Belgische pers, maar vooral door de internationale media. Toen we vaststelden dat Uruguay tijdens de Wereldbeker 2018 in Rusland met vier sterren op het shirt speelde, lanceerden we onmiddellijk onze oproep via ons onlineplatform.”

En ook de KBVB stapt onmiddellijk na dat WK in Rusland naar de FIFA, en stelt officieel de vraag. “Maar we kregen direct nul op het rekest”, vertelt bondswoordvoerder Stefan Van Look. “Voor ons, als officieel orgaan, was dus de kous meteen ‘af’...”

BETROKKENHEID

...Maar dat is dan toch buiten de waard gerekend, die in dit geval luistert naar de namen “Catenaccio” en “Pitch’d.TV”.

Doch laat ons eerst nog even wat bijkomende argumenten op een rijtje zetten.

De feiten en standpunten van hierboven zijn gekend; net als het feit dat de internationale media – voor wie het duidelijk allemaal niet zo ingewikkeld was – ons Belgen destijds simpelweg als “Wereldkampioen” uitriepen.

Dat het een toernooi van het IOC betrof, en niet van de FIFA, valt niet te ontkennen. Maar het is eveneens duidelijk dat de FIFA bijzonder nauw betrokken was bij het reilen

en zeilen ervan. We lazen al dat het enkele keren als scherprechter moest optreden; in de Tsjechoslowaakse kwestie, én omtrent de deelname van Groot-Brittannië – het luttele feit overigens dat diens meespelen gecontesteerd werd net omwille van het feit dat dat eiland zich vlak tevoren van de FIFA had afgekeerd, geeft aan de verwevenheid van dit voetbaltoernooi met de FIFA als een soort ‘geestelijke vader’, schoonmoeder én suikernonkel in één, nog extra cachet. En dat ze mee het laatste woord hadden in het beoordelen van de gebeurtenissen tijdens de finale, en aldus in het bepalen van de eindwinnaar, moge in deze de kers op de spreekwoordelijke taart daarbij zijn.

Maar ook ‘onder ons’, Belgen, zijn er al eens bedenkingen. Bij uitstek vanwege het tumultueuze verloop van de finale... We horen dan twijfel bij sommigen, of een team zich na slechts 40 minuten voetbal, tegen een gedupeerde tegenstander dan nog, wel tot winnaar mag uitroepen. Anderen trekken dan weer het meesterschap van de Belgen in twijfel, en wantrouwen openlijk die 2-0 tussenstand als een rechtmatige afspiegeling van de krachtsverhoudingen toen.

ON-OLYMPISCH

Om met die 40 speelminuten te beginnen: het is de tegenstander die van het veld is gegaan, en geweigerd heeft verder te spelen – niemand anders. Los van alle mogelijke redenen ertoe (daarover zo dadelijk meer): dat is onsportief, en zéker ook *on-olympisch*; in een tijdperk van algemeen geldende *mores* en goede zeden als toetssteen voor alle menselijke doen en laten zowat de grootste zonde die men als sportman begaan kon. De commentaren waren dan ook niet mals: Le Miroir des Sports getuigt ervan dat de Tjechoslowaken “...ont fait preuve du plus mauvais esprit sportif en abandonnant le terrain”; de Nederlandse Maasbode kapittelt: “dit was zeker een zeer onsportieve daad, die nooit goed te praten is”, en de eveneens Nederlandse De Telegraaf stelt onomwonden: “Wij gelooven niet dat het practisch mogelijk zal zijn dat de heeren nog het olympisch sportveld, waar zij zwaar gezondigd hebben, betreden. Wie naar de hoogste eer dingt, behoort den strijd met smetteloos blazoen te kunnen aanbinden (...) Deze heeren behoeven geen trainers, maar

morele meesters." Neen; *blij* was de wereld er niet mee, met het vertoon van onze tegenstander.

Een tegenstander die trouwens ook een bijzonder zwak betoog hield ter verdediging van zichzelf. Een zwakke scheidsrechter, een partijdig publiek, een chaotisch begin, *"en dan nog soldaten langs de kant van het veld mijnheer!"*... Tsjja.

MET VLAG EN WIMPEL

Laat ons wel wezen: wijzen naar de scheidsrechter is van alle tijden. Net als scheidsrechterlijke dwalingen trouwens. Denken we maar aan de bal-onderkant-lat van Geoff Hurst in de WK-finale van 1966, de kopbal van Marc Wilmots tegen Brazilië in 2002, en het veelvuldig aan stukken hakken van Josip Weber zónder ook maar één strafschoep tot gevolg in 1994. Moeten alle titels die daarop volgden dan *nietig* verklaard worden? Overigens was er, als we de verslaggeving naderhand mogen geloven, niet zo gék veel mis met die John Lewis als scheidsrechter. Een zestigplusser als arbiter zou nu wenkbrauwen doen fronsen, maar was in die tijd helemaal niet ongewoon. Lewis – zonder twijfel een tópscheidsrechter in die dagen – stond overigens bekend als een kalme doch gedecideerde wedstrijd-leider, die in alle opzichten recht-door-zee was. *"In hunne voorgaande wedstrijden hadden de Tsjechen een vrij pootig spel getoond"*, aldus John Langenus; het was te verwachten dat de non-sensu scheidsrechter John Lewis daarvan *"niet gediend zou blijken."*

Met de penalty vanwege hands van (alweer) Karel Steiner, wat in de strafschoep en het eerste Belgische doelpunt resulteerde, scheen alvast niet veel mis te zijn – *"een back der tegenpartij redt de bal enkel door het leder weg te slaan"*, heeft de verslaggever van GvA opgemerkt; en de Rotterdamsche Courant schrijft daags nadien: *"De strafschoep dien Lewis na tien minuten spelen gaf, was volkomen verdiend."* Weliswaar heeft de Nederlandse krant De Maasbode voorafgaand wel een duw op doelman Klapka gezien... *"Het is reglementair penalty, maar de Tsjechen beroepen zich op den gevallen doelman."*

NIET GESTOLEN

Over het tweede doelpunt, c.q. het buitenspelgeval, weet opnieuw de Rotterdamsche Courant: *"naar onze meening was het een zuivere goal."* Diezelfde correspondent ziet vervolgens de wedstrijd eenzijdig verharder, en spreekt van *"...sabotage van den wedstrijd. Moedwillig doen den Tsjechen de wedstrijd in de war loopen."* En aldus diezelfde courant verloopt de 'botsing' tussen Steiner en Coppée *"...zoo hevig dat een Tsjech (Steiner, nvdr) een Belg (Coppée, nvdr) een trap in den maag geeft"* en aldus volstrekt terecht *"...heer Lewis den speler het veld uit stuurt"*.

De Rotterdamse krant besluit als volgt: *"Vraagt men een onpartijdig oordeel, dan zeggen wij: De Tsjechen hebben geheel en al de schuld van de scène. Er was op de beslissingen van heer Lewis niets te zeggen. Het spel der Belgen was even correct als tegen Nederland; alleen toen de Tsjechen zeer unfair waren opgetreden, heeft een enkele Belg zich ook even vergeten. (...) Aan de Belgische ploeg onze hulde: ze hadden den wedstrijd stellig gewonnen, want ze speelden weer een overrompend en verrassend spel."* En ook De Maasbode bevestigt *"het fraai, vlug, uitmuntend spel van de Belgen"*. En om nog maar eens de toonaangevende Miroir des Sports (van 9 september 1920) te citeren: *"Les Belges don't l'équipe joua avec un ardeur remarquable et un grand désir de vaincre, méritaient leur victoire. Ils surent, dès le coup d'envoi, imposer leur jeu aux Tsjèques, peut-être plus scientifiques, mais moins rapides et moins ardents."* Vrij vertaald: de ijverige Belgen, die met veel geestdrift en overtuiging speelden, hebben de overwinning niet gestolen tegen de Tsjechoslowaken – die op snelheid en qua vuur in het spel verdiend geklopt werden.

ZENUWPEZEN?

Waaruit meteen toch blijken mag dat de Tsjechoslowaken het die dag niet onder de markt hadden tegen de Rode Duivels. Wat ze trouwens zélf ook toegeven, al dan niet intentioneel, net door te verwijzen naar de aanwezige soldaten als storende factor en rechtstreekse aanleiding voor hun matige presteren. Vooraf afgeschilderd als favoriet, maar achterin vooral gestalte in voorraad en niet goed opgewassen tegen de vinnig lopende, draaiende en kerende Duivels –

bleken zij simpelweg hun meerdere te moeten erkennen in de fris en dynamisch voetballende Belgische ploeg, zelfs onafgebroken tegen een stevige wind in, in die eerste helft. En als er al iets hen 'zenuwachtig' gemaakt zal hebben, zal het veelal dat geweest zijn... niet zo gek veel anders.

De chaos voor de wedstrijd was ongezien, maar ook ongewild – slechts een onvoorzien gevolg van het enthousiasme dat het bereiken van de finale in dit voetbaltoernooi met zich mee had gebracht. Het was niet het gevolg van een slinkse manipulatie om de Tsjechen van hun à propos te brengen... Men mag overigens aannemen dat de zenuwen van de Belgische spelers evenzeer op de proef werden gesteld hierdoor. Daarnaast: wie niet tegen wat stampij rond het veld kan, enig supportersgejoel, of wat chaos voor de aftrap van een wedstrijd, heeft op een groot toernooi niet veel te zoeken – en al zeker niet in een finale, als u het ons vraagt... Of het nu 1920 dan wel 2020 betreft. Als dat een basis moet zijn om resultaten op het veld in vraag kunnen te stellen, dan kunnen meteen alle titels van, pakweg, alle Zuid-Amerikaanse elftallen sinds mensenheugenis meteen de vuilbak in. Denken we maar aan 'het geval' René Van de Kerkhof, tegen wie de Argentijnse *internationals* de finale van het WK in 1978 niet wilden aanvangen zolang de Brabander een verband rond de pols had. De wedstrijd start uiteindelijk een dik kwartier later dan gepland gestart, Nederland vrij roemloos met 3-1 onderuit – en Argentinië wereldkampioen.

'S LANDS GLORIE

Neen, laat ons besluiten: een ster zou niet gestolen zijn. Dat was het niet toen, en wordt het ook niet nu. En toch, als je aan tien Belgen vraagt: "Hoeveel keren was ons land wereldkampioen voetbal?" antwoorden er elf: "Nóóit natuurlijk... ben je gék of zo?!"

Mee aan tafel: de mannen van Pitch'd.TV, Hans De Groef en Kristof De Decker. Zij stonden destijds aan de wieg van de schitterende *video road trip* "Missie Messi", waar de jonge reporter Rodrigo Vissers op zoek gaat naar zijn idool, de schier onbereikbare Lionel Messi. "Het is een vaststaand feit dat we veel te bescheiden zijn

en meer fierheid in onszelf moeten steken", steekt Kristof van wal. "De Belgen stonden aan de aftrap van de FIFA, de UEFA, de eerste continentale match tussen landen, we waren er als een van de weinigen bij in Uruguay in 1930. Wij waren in die tijd zeer prominent in het voetbal en dat mag niet meer in de vergeethoek blijven."

"Ik vind het ook typerend voor de Belgische volksaard dat we niet 100% voor die ster te gaan. Waar een fiere Uruguayaan boos wordt als je die twee olympische wereldtitels van hen in twijfel trekt, is die geschiedenis in België alleen gekend bij de voetbalromantici en historici. Ik denk dat wij allebei voelen dat dat verhaal best wel bekender mag worden. Omdat het zo'n mooi verhaal is. We zijn veel te graag bescheiden. Cut the crap, en ga nu gewoon voor die ster!" stelt Hans onomwonden.

En daar kunnen we ons met Catenaccio Magazine helemaal in vinden. Samen met Pitch'd.TV gaan we dit jaar voor die ster, en roepen we iedereen op om zich onvoorwaardelijk achter onze Rode Duivels te scharen. Niet alleen op het EK dit jaar, maar ook in onze rechtmatige claim, exact 100 jaar na de feiten, op de officiële titel van *Wereldkampioen Voetbal* in 1920. Niets meer noch minder dan *volslagen billijk!*

▲ Het Nederlandse voetbalelftal is aangekomen in Antwerpen.

▲ Nederland houdt Spanje in de zilveren finale hier prima van de bal af, maar zal toch vrij kansloos met 1-3 onderuit gaan.

HOE HET ONZE VOETBALLENDE NOORDERBUREN OP DE SPELEN IS VERGAAN

ORANJE BOVEN!

En onze vrienden de *Nederlanders*? Die hadden er goede moed in vooraf, na brons op de Spelen van 1908 en 1912. Ook al werd het naoorlogse interlandvoetbal bij onze noorderburen pas hervat in 1919. Van tevoren was er wel al een boel animo tussen het gastland en de bezoekers: België en Nederland waren, in de nasleep van WO I, in een grensconflict over Zeeuws-Vlaanderen en Noord-Limburg verwickeld. En venijnige berichten in de Nederlandse pers suggereerden dat Antwerpen een slechte keuze als Olympische locatie zou blijken. Een veel te kleine stad, die de ware volkstoeloop voor een dergelijk prominent evenement nooit aan zou kunnen...

HOMMELES ALS VANOUDS

Maar naar goede gewoonte, ook toen dus al, rommelde het vooral in het *eigen* kamp weer duchtig. Vooreerst hadden de selectieheren van de *Nederlandsche Voetbal Bond* (NVB) vooral de gebruikelijke namen, afkomstig uit de Westelijke Eerste Klasse vooropgesteld – terwijl de voorbije jaren in het zuiden van het land – met name in Brabant; in steden als Tilburg e.a. – een nieuwe garde opgang had gemaakt. *“In de aanloop naar het tornooi worden de messen flink geslepen”*, schrijft Frans van den Nieuwenhof in deel 1 van zijn kroniek *“Voetbalgeschiedenis – 125 jaar KNVB”* (2014), en komt de selectiecommissie in het oog van de storm terecht. De bond laat het echter niet aan het hart komen, en Oranje trekt in een onuitgegeven opstelling (wegens talrijke afzeggingen) op een oefentocht die hen in Zwitserland en Italië zal brengen. Het wordt, dixit van de Nieuwenhof, *“een fiasco”*. Vlak voor de Spelen wordt dan toch een groep van 22 spelers geselecteerd, van wie er elf nog nooit in het Nederlands elftal hebben gevoetbald. De ervaring is dus schaars...

SAMEN, IN EEN BOOTJE

De volgende golf van consternatie, opnieuw aldus van den Nieuwenhof: *“Als de spelers op vrijdag 27 augustus om 11.55 uur het station van Antwerpen bereiken, wemelt het er van de bestuurders.”* De bondsbobo's hebben zichzelf blijkbaar in bijzonder grote getale afgevaardigd, en logeren in het comfortabele Hotel Terminus in het hartje van de stad. Voor de selectie, echter, werd alleen maar een schip afgehuurd – waar de spelers drie per drie in piepkleine hutten horen te verblijven. Het toonaangevende Nederlandse blad *De Sportkroniek* schrijft er schande over: *“Met hun drieën gestopt in een kajuitje van weinig kubieke meters inhoud. Twee kribben aan de wand boven elkaar; één aan de andere zijde, smalle gebrekkige kribjes waarop een mens die aan een behoorlijk bed gewend is niet kan rusten, laat staan slapen. Voor luchtverversing één klein patrijspoortje dat 's nachts open moet blijven om te voorkomen dat de mensen stikken. Geen licht, geen lucht. Wie wat wil zien, moet zich met een druipkaarske behelpen. Eén deken. Géén wasgelegenheid. Wie zich wil wassen, moet maar een puts water uit de rivier ophalen. Een akelig, somber krot, waarin men geen gevangene opbergt. Spot met elk begrip van hygiëne. Om vijf uur 's*

morgens begint het lawaai en zorgen de stoomfluiten van de schepen in de Schelde er wel voor dat iedereen nog vòòr zonsopkomst wakker is."

ASTORIA MON AMOUR

Gelegenheid tot trainen is er niet meer; daags nadien reeds staat hun eerste wedstrijd, tegen Luxemburg, op het terrein van Union St.-Gilloise op het programma. Een duidelijke 3-0 overwinning leidt desondanks de eerste muiterij in; en om de heftige protesten van de spelersgroep wat te luwen, zorgt de Nederlandse bond ervoor dat het team aan boord de beschikking krijgt over een grammofoonspeler en wat schijven muziek. Twee toonaangevende spelers, Harry Dénis van Haarlemsche FC en Jan de Natris van Ajax, weigeren echter om nog één dag op de boot door te brengen en vertrekken met slaande deuren. In de Nederlandse pers wordt er breeduit en openlijk voor gepleit om de verantwoordelijke bestuurders "onverbiddelijk aan de dijk te zetten." Ook een recreatieve excursie op de rustdag, na de tweede overwinning (5-4 tegen Zweden) en daags voor de halve finale tegen België, brengt alleen maar kommer en kwel. Door een slechte planning worden treinen gemist, blijken toegangskaartjes voor allerlei bezienswaardigheden ontoereikend, en strandt de hele groep – op weg naar de IJzer – gedurende uren in Dendermonde. Daar besluiten de spelers dan maar "om zelf voor verpozing te zorgen", en wordt het op een ongebreideld zuipen gezet. 's Avonds trekt de selectie de Antwerpse binnenstad in, en creëert een eerste legendarische avond in prominente nachtclubs als de *Gaité* en de *Astoria*.

WAT ZULLEN WE DRINKEN?! ZEVEN DAGEN LANG...

Een dag – of beter: enkele uren – later is het Nederlands elftal geen partij voor de geestdriftige Belgen. "Het publiek is charmant", zo schrijft de Nederlandse Revue Der Sporten. "Het klapt voor elke mistrap die we doen; vandaar dat het anderhalf uur lang geapplaudisseerd heeft." Maar de Nederlandse pers keert zich, na de schromelijke nederlaag, nu ook tegen de spelers: "De jongelui hebben een bewijs gegeven van hun volkomen gebrek aan verantwoordelijkheidsgevoel", aldus o.a. Het

Sportblad. Hoe dan ook: het is nog bijna een week wachten op de volgende wedstrijd, en de spelers vervelen zich de pleuris op de dagen dat er niet moet gevoetbald worden. Een zoveelste muiterij volgt: opnieuw wordt gedanst tot het ochtendgloren in de Antwerpse uitgaansbuurt, waarna de spelers bij terugkomst ook nog hun schip enigszins 'reorganiseren' – loszittend meubilair belandt in het Scheldewater; grammofoonplaten worden met confituur ingesmeerd en als kleidruiven gebruikt. Vier spelers worden met onmiddellijke ingang geschorst; een straf die – op aandringen van teamaanvoerder Bosschart, die namens de gehele spelersgroep dreigt met een algemene boycot van de laatste wedstrijd – uiteindelijk wordt omgezet in "een ernstige waarschuwing".

BONT, BLAUW, ...EN TOCH BRONS

En tegelijk halen diezelfde spelers nòg een slag thuis: nog voor *de troosting* worden ze alsnog in Hotel Terminus ondergebracht. Van brons is echter geen sprake meer: vrij kansloos verliest Oranje de kleine finale van Spanje met 1-3. En de hele Nederlandse persmeute rolt nu klauwend, krabbend en bijtend over de spelers heen: "Oproerkraaiers en belhamels"; "Sportief landverraad", en "Ze moesten maar niet zo zeuren, maar voéttballen!" zijn nog de zachttaardigst klinkende leuzen. Weg eergevoel – maar, ironisch genoeg, niét weg die zo begeerde medaille. Want door de diskwalificatie van Tsjechoslowakije krijgt Nederland, enigszins 'op een dieffe', alsnog het brons toebedeeld.

Maar edelmetaal of niet: slechts vier spelers uit deze rumoerige olympische selectie zullen de Antwerpse Spelen sportief overleven, en ter gelegenheid van de eerstvolgende interland het shirtje van Oranje opnieuw mogen aantrekken...

Foto: Nick Claeskens

Foto: Nick Claeskens

Dit artikel had nooit tot stand kunnen komen zonder de hulp – de suggesties, de inspiratie, de bijdragen uit privécollecties, e.d. – vanwege de volgende personen: Danny Geerts (K Beerschot AC), Stefan Van Loock (KBVB), Fons Hermans, Stefan Hameau, Ludo Driesen (Beerschot), Frank De Lee (Beerschotter), Hans De Groef & Kristof De Decker van Pitch'd, Steve AS, "De Witte Duivel", Antwerpse erfgoedbibliotheek Conscience, en zeker ook de Facebookgroepen "Old Football Pictures" en "olympische spelen - antwerpen 1920". Waarvoor aan ieder van hen onze uitdrukkelijke dank! Alle bronnen waaruit geput werd hier oplistten zou ons te ver leiden; naast de in het artikel geciteerde werken waren dat o.m. "50 jaar KBVB: Geschiedenis van onze Voetbalsport" (1945), "Guldenboek Royal Beerschot Athletic Club" (jubileum 50 jaar Beerschot – 1950), Soccernostalgia.com (blogspot), RSSSF – 'Rec.Sport.Soccer' Statistics Foundation, en het archief van Le Miroir des Sports op gallicia.bnf.fr. Gedetailleerde referenties kunnen altijd opgevraagd worden bij de redactie. Alle rechten werden gevrijwaard, voor zover mogelijk. Wie desondanks wenst aanspraak op deze of gene te maken, kan zich tot de redactie wenden.

ENDEE

COUNTER

OMHOOG GEVALLEN

Deed u dat al eens? Ik kan u verzekeren - en ik spreek niet uit ervaring - het valt *tegen*. En ik mag hopen dat u met dit grapje even kon gniffelen, want de rest van deze column is om van te huilen. Ten eerste omdat het alweer een opeenvolging van lamentabele paragrafen zal blijken te zijn. Ten tweede omdat ook in ons Belgische voetbal figuren rondlopen die van dezelfde kwaliteit zijn als dit stukje bladvulling in uw favoriete voetbalmagazine.

Eigenlijk moet de Belgische voetbalbond me helpen. Ik had namelijk gehoopt dat ik tegen mijn vijfde column in dit prachtig ruikende boekje toch al wat extra liefde had gekweekt voor het balspel dat men voetbal noemt. Maar blijkbaar brengen mijn - vaak onsamenhangende - zinsconstructies me niet tot de overtuiging dat er beterschap op komst is. Integendeel: mijn toetsenbord is naar de knoppen, er cementeerde zich vergevorderde artrose in mijn acht vingers en twee duimen, en ondertussen zijn ook de ezelsoren in mijn woordenboekje doof. Bij dat laatste hoef ik geen tekeningetje te maken: het gaat om een dun boekje en die ezelsoren bevinden zich vooral bij de pagina's met de letter P. Meer bepaald: de p van autobanden. Excuus, dat was slechts een bizarre mop van mijn vader, die ik nooit heb gesnapt. Ik bedenk me nu dat dit misschien wel komt omdat *pneus* ook autobanden betekent, maar dan in het Frans. U weet wel: de taal die menig Nederlander heerlijk beheerst, vooral dan bij het bestellen van een broodje kaas. *Fromaasj Mussjeu*.

Dat is trouwens niet waar ik het over wou hebben. Als ik Hollanders wil schofferen, dan begin ik wel over een aantal verloren WK en EK-finales en over hoe de broertjes De Boer geen penalties konden trappen terwijl Ed de Goeij daar toch maar knap met zijn vette snor en halfkale knikker stond te pronken in doel. *Oeh ah Ed de Goeij*, u kent het ritme wel. Ik wou het ook niet hebben over autobanden, Franstalige zuiderburen of broodjes kaas. Vooral niet over broodjes kaas, want eet gerust wat anders. Bakkers hebben veel meer dan enkel tarwebrood; spelt is weer helemaal terug van 3000 jaar geleden. Een bakker gebruikt trouwens geen ploeg, maar een boer wel.

Aha, *ploeg*. We zijn er eindelijk terug: de letter p, van ploeg. Niet dat ijzeren ding waarmee schier dagelijks Oost-Europese voetbalvelden omgewerkt worden, maar een team; een groep samenwerkende mensen. Voetbal lijkt soms geen ploegsport meer, maar terug een louter balspel. Want als je je geen hol aantrekt van je ploeg, waarom speel je dan een ploegsport? Mijn excuses voor de vele omwegen, maar ik wou geen hele column volschrijven over de fratsen van Lamkel Zé. Dat gebeurt al genoeg in andere gespecialiseerde voetbalboekjes, die vaak minder goed ruiken dan dit exemplaar. Het is gewoon zonde dat één man de focus van een heel team naar zich toe kan trekken. Rust in de kleedkamer? Boeit me niet. Vaste penaltytrappers? Reken ik me wel even bij. Mis ik de penalty? Kan me gestolen worden. Ofenmatch? Eens testen hoe hard mijn nieuwe *flitsers* andermans benen kunnen maaien. De koning van de match? Dat ben ikzelf, toch?

Wellicht zit Lamkel Zé barstensvol talent, anders zou Bölöni hem niet op het plein houden. Dat greintje hoop moet er nog zijn, ook al hangt 'onzen Didier' het erger uit dan de gemiddelde vierjarige die net heeft vernomen dat hij de korstjes van zijn speltbrood moet opeten. Tot hij op een positieve manier alle resterende matches van dit seizoen beslist, degradeert hij met zijn stijl het edele voetbal tot een futiel spelletje. En nu ik me dat zo bedenk: dat is eerder *laag* vallen dan *omhoog* vallen.

www.robustaflex.be

www.vastiau-godeau.be

Kafee
DE MOPS

Gaverlandstraat 131-133

9120 Melsele

Alle dagen open vanaf 09u30

www.demops.be

www.solvas.be

BOUCKENOOGHE

12

CHRISTIAN BOUCKENOOGHE

VOETBALLER- GLOBETROTTER

 ROBIN BECK

 JONY VERHEGGEN

Bouckenooghe en tweevoudig wereldkampioen Cafu sprinten om de bal in een oefenmatch ter voorbereiding van het WK 2006.

CHRISTIAN BOUCKENOOGHE

VOETBALLER- GLOBETROTTER

Hij werd meer dan 16.000 kilometer hiervandaan geboren, belandde door de voetbalsport in ons land en bleef hangen in West-Vlaanderen voor de liefde. De loopbaan van Christian Bouckennooghe bracht hem naar alle windhoeken van onze planeet. Van de Cookeilanden over Nieuw-Zeeland naar het noorden van Engeland, recht tot in Guadalajara. Maar het is in Roeselare waar hij zijn hart heeft verloren...

Op een zaterdagochtend gaat Catenaccio Magazine al eens graag op de koffie bij voetballers met een bijzonder verhaal. En hier in Beveren-bij-Roeselare zijn we daarvoor op het juiste adres. Want Christian Bouckennooghe mag dan misschien niet de meest bekende naam zijn die ooit in onze hoogste klasse uitkwam, hij is wel een man met een carrière die leest als het betere reisverhaal... een carrière die daarenboven een paar bijzondere unicums bevat.

VAN ROESELARE TOT IN HET PARADIJS

Dat verhaal begint eigenlijk einde jaren '70 in dit eigenste Roeselare. Vader Bouckennooghe, een West-Vlaamse wereldburger en fervente supporter van de plaatselijke trots SK Roeselare, beslist om een wereldreis te maken. En dat neemt hij serieus, want hij komt terecht op de immens afgelegen Cookeilanden in de Stille Oceaan, een archipel van zo'n 15 atollen die in vrije associatie leeft met Nieuw-Zeeland. Of in een mensentaal: een tropisch paradijs *in the middle of nowhere* waar menig wereldreiziger al eens de batterijen is komen opladen. Christians vader Frank vond er echter meer dan dat: hij kreeg er plannen om een hotel te bouwen, en ontmoette er zijn echtgenote. Samen kregen ze hun zijn eerste zoon daar in dat paradijs. *"Ik heb mijn eerste levensjaar doorgebracht op de eilanden, dus eigenlijk had ik in theorie ook voor hun nationale ploeg kunnen uitkomen. Maar ze hebben me nooit*

gebeld...", lacht de minzame Nieuw-Zeelander als ik hem wijs op het feit dat hij waarschijnlijk de beste speler is die de quasi-soevereine staat ooit voortbracht. Er wordt uiteraard ook gevoetbald in Oceanië, maar heel erg populair is de sport er nooit geweest. Dat geldt in het bijzonder voor de Polynesische Maoricultuur, waar vooral rugby wordt aanzien als een echte mannensport en voetbal lang is bestempeld als een damesbezigheid.

Onzin uiteraard, dat moet je ons in Europa en in zovele andere regio's ter wereld niet uitleggen, maar het is zeker geen unicum in Oceanië. Want ook in Nieuw-Zeeland staat de voetbalbeleving op een laag pitje, zeker in vergelijking met andere sporten. *"Er wordt heel weinig geïnvesteerd in voetbal in Nieuw-Zeeland, ze hebben zelfs geen profcompetitie. De beste club van het land, Wellington Phoenix, speelt in de Australische A-League. Nochtans is Nieuw-Zeeland een echt sportland. Iedereen kent natuurlijk de All Blacks (het beste rugbyteam ter wereld), maar dat geldt niet voor de All Whites (momenteel het nummer 119 op de FIFA-ranking). Dat is best spijtig, want de 4 miljoen Nieuw-Zeelanders zijn echte sportmensen. Maar rugby, cricket en hockey zijn veel populairder en staan dan ook hoger in de pikorde."*

WERELDRECORDS 'DOELPUNTJES MAKEN'

Het Oceanische voetballandschap is sinds een 15-tal jaar ook zeer drastisch gewijzigd. Alles begon in 2001 toen het Australische nationale elftal een nieuw wereldrecord liet optekenen: het versloeg tegenstander Amerikaans-Samoa met maar liefst 31-0, een nieuw wereldrecord in een internationale wedstrijd. Met zijn 13 goals pakte toenmalig Liersespeler Archie Thompson ook nog het wereldrecord doelpunten maken in één interland. Allemaal goed en wel, zo'n plaats in het Guinness Book of Records, maar echt sportief beter word je er ook niet van natuurlijk. En dat wisten ze bij de Socceroots maar al te goed: vier jaar later sloot Australië zich aan bij de Aziatische voetbalbond en liet het de Fiji's, Samoa's en Vanuatu's van deze wereld achter zich. Maar ook de rivalenmatch tegen Nieuw-Zeeland werd van de tabellen geveegd, althans op competitief vlak. Voor Bouckennooghe is die verhuis dubbel: *"Door het vertrek van Australië hebben we natuurlijk meer kans om ons te plaatsen voor het Wereldkampioenschap en spelen we bijna iedere keer op de Confederations Cup. Anderzijds was Australië natuurlijk een concurrent die ons scherp hield en het niveau opkrikte."*

Maar wie denkt dat Nieuw-Zeeland in de afgelopen vijf jaar de soms pietluttige eilandstaten oppeuzelt als gepelde kiwi's komt bedrogen uit. Christian legt uit: *"Vooral uitwedstrijden zijn soms erg lastig. Veel spelers moeten overvliegen vanuit Europa, wat al geen ideale voorbereiding vormt. Ik herinner me een wedstrijd bij de beloften op de Solomoneilanden. Het leek wel of heel het land was afgezakt naar het veld, ze zaten met tienduizenden op een aanpalende berg te kijken of klommen zelfs in de bomen langs het veld. Bij de rust was iedereen van ons doodop, want we moesten spelen in 45 graden en de luchtvochtigheid was heel hoog. We verloren die dag puur door de omstandigheden, maar dat telt ook mee."*

OP BLOTE VOETEN

Toen Bouckennooghe zijn tweede levensjaar inging, verhuisde hij naar België. Voor heel even, want vader en moeder Bouckennooghe trokken enkele jaren later toch weer terug

naar Nieuw-Zeeland, dit keer voorgoed; ze wonen er vandaag de dag nog steeds, net als de broer en zus van Christian. *"Op mijn veertigste verjaardag ben ik de laatste keer naartoe gegaan, en om de vier à vijf jaar komen mijn ouders hier op bezoek. Misschien verhuizen we ooit wel naar Nieuw-Zeeland, maar eerst wil ik dat mijn eigen kinderen op hun eigen benen kunnen staan."* De liefde voor de nationale Belgische sport nam vader Frans wel mee naar de andere kant van de wereld. En de appel viel niet ver van de boom: *"Elke zondag keken we naar Match of the Day bij ons thuis, ik was er gek van! Ik wilde dolgraag voetballer worden, dus vanaf mijn zevende sloot ik me aan bij een lokaal jeugdteam. In het begin speelden we altijd op blote voeten, dat was de gewoonte voor de jongste spelers in Nieuw-Zeeland. Al snel zagen heel wat scouts talent in me en werd ik vaak opgeroepen voor selecties. Toen is de bal snel aan het rollen gegaan."*

Christian is altijd vastbesloten geweest om profvoetballer te worden. Hij trok in het secundair onderwijs naar het Tauranga Boys College, een gerenommeerde school met een patent op bekende sportallumni. Een waslijst aan rugby- en cricketspelers vooral, regerend Olympisch kampioen roeien (skiff) Mahé Drysdale ook. En, een voetballer, een curiosum in Nieuw-Zeeland. *"Toen ik college volgde in Tauranga, moesten we elke vrijdag luisteren naar de speech van de directeur. Achter hem stond een plakkaat met voormalige bekende leerlingen uit de sportwereld, met daarbij geen enkele voetballer. Het was toen een droom van me om daarop te kunnen belanden, maar ik weet niet of ik er intussen bijsta, dat had ik moeten nakijken de laatste keer",* lacht Bouckennooghe. *"Enkele jaren geleden waren we terug in Tauranga en moest ik een speech geven aan de leerlingen als voormalig profvoetballer. Speechen doe ik niet graag, maar het was toch een hele eer om op je voormalige school te kunnen terugblikken op een succesvolle sportloopbaan."*

SCHOENEN POETSEN

Maar wie profvoetballer wil worden, kan niet in Nieuw-Zeeland blijven. Op zijn 15de werd de toenmalige aanvaller, die bekend stond om zijn snelheid, kracht en werklust, topschutter en 'Most Valuable Player' van een belangrijk tornooi. Het leverde hem een kans op om te testen in Engeland via Kevin

- ▲ Bouckenoghe scoorde zonet op de Oceania Cup 2000 tegen Tahiti.
- Christian in zijn achtertuin in Roeselare. Zijn collectie voetbalschoenen heeft hij steeds bijgehouden.

**"Wie in 45° moet spelen,
kan ook van de
Solomoneilanden
verliezen"**

CHRISTIAN'S XI

Christian Bouckenooghe was lange tijd semi-professioneel voetballer, maar hij kwam wel uit tegen de grootste wereldsterren van zijn generatie. Dit is een selectie van zijn favoriete tegenstanders.

Fallon, de vroegere bondscoach van Nieuw-Zeeland en sinds 2018 actief als selectieheer van de Cookeilanden zelve. Fallon koppelde Bouckennooghe aan zijn voormalige club Rotherham United, in de Engelse derde divisie. En zo belandde Christian, een broekie van amper 16 jaar oud, in de grijze fabrieksstad grenzend aan Sheffield, de bron van alle voetbal op deze aardbol.

Maar op zijn periode bij Rotherham kijkt hij heel positief terug: *"Het is natuurlijk niet gemakkelijk om op zo'n jonge leeftijd je familie en vrienden te moeten achterlaten, maar voor mij was het echt een wake-up call. Wie profvoetballer wil worden moet daar iets voor over hebben en met volle focus werken aan zijn loopbaan. Bovendien was ik niet de enige Nieuw-Zeelandse van de bende, want met Nik Viljoen en Scott Smith zaten er nog twee landgenoten in de kern. We werden heel goede vrienden en horen elkaar nog regelmatig."* Bouckennooghe werd niet alleen als voetballer sterker in Engeland, hij kreeg er ook een flinke brok normen en waarden mee, die hij gans zijn loopbaan zou meedragen. *"De eerste twee jaren had ik een soort apprenticeship. Elke ochtend moesten de jeugdspelers met zulk statuut om 8u op de club staan om de schoenen van het eerste elftal te kuisen. Daarna trainden we twee uur om dan opnieuw de schoenen te kuisen. En dat twee jaar aan een stuk. In mijn derde seizoen kreeg ik een profcontract en toen werden de rollen omgekeerd",* grijnst Christian nostalgisch, terwijl vrouwlief Mirjam intussen druk in de weer is het huis te verbouwen op zoek naar de vele memorabilia die herinneren aan de niet-alledaagse loopbaan van haar echtgenoot.

VAN OLD TRAFFORD NAAR ROESELARE

Bouckennooghe's speelminuten waren gelimiteerd tot het beloftenelftal. Hij zat wel verschillende keren op de bank bij het eerste elftal en aanschouwde bijvoorbeeld vanop de eerste rij de voetbaltempels van Manchester United en Aston Villa, magische ervaringen voor voetbalfans laat staan voor voetballers. Toen de overeenkomst van Christian niet verlengd werd, moesten er keuzes gemaakt worden: terug naar Nieuw-Zeeland of toch in de buurt blijven. Het werd het tweede. Bouckennooghe stak het kanaal over en belandde bij zijn oom en tante in Roeselare, de plek waar zijn vader vandaan komt. De nog steeds pas 19-jarige

Nieuw-Zeelandse sloot zich aan bij het originele KSV Waregem en speelde er een seizoen bij de beloften. Een jaar later volgde een overgang naar SK Roeselare (ook het originele), dat in 1999 fuseerde met Club Roeselare en sindsdien door het leven gaat als KSV Roeselare. Roeselare + Roeselare = Roeselare, simpel. Zo lijkt het, maar de realiteit is uiteraard anders, zo zal blijken op het einde van ons gesprek.

Met Roeselare promoveert Bouckennooghe van derde naar tweede klasse met ploegmaats als doelman Hans De Schrijver, de Roemeen Florin Frunza en de opportunistische goalgetter Gert Peelman. Hij komt zelfs op de radar van de Nieuw-Zeelandse nationale ploeg en debuteert voor zijn land op 21-jarige leeftijd. Maar profvoetballer is hij niet en om extra inkomsten te vergaren moet Christian een bijkomende job zoeken: *"Na mijn trainingen bij Roeselare werkte ik jarenlang bij McDonalds en daar heb ik mijn echtgenote Mirjam leren kennen. We deden er samen de avondshift!"*

OOG IN OOG MET LOTHAR MATTHAÛS...

Sinds hij zichzelf in 1998 tot A-international kroonde, werd het leven van de familie Bouckennooghe er uiteraard niet rustiger op. Ruim 35 keer kwam Christian uit voor het nationale elftal en dat aantal had zelfs een pak meer kunnen zijn, mocht zijn thuisland geen 30 vliegers verder liggen. *"Ik heb verschillende keren een oproep moeten weigeren. De clubs waar ik voor speelde konden het niet altijd appreciëren als je plots midden in het seizoen geruime tijd weg bent, om dan nog maar te zwijgen van de jetlag die je hebt bij de terugkomst!"*

En mevrouw Bouckennooghe, die moest uiteraard ook telkens haar echtgenoot missen. Mirjam vertelt: *"Bij de geboorte van onze zoon werd Chris opgeroepen voor de Confederations Cup in Mexico. Onze zoon was toen twee maanden oud en de papa moest twee maanden naar het buitenland."* Maar het werd een fenomenale ervaring voor de bescheiden Nieuw-Zeelandse die vol trots terugkijkt op die periode, vooral wanneer Mirjam komt aandraven met de vele shirts die hij aan de periode heeft overgehouden. *"We trokken eerst op stage door verschillende landen als Maleisië, Thailand en Singapore. Ik*

was in bloedvorm en mocht als jonge gast starten aan het toernooi. Ik heb uiteindelijk geen enkele minuut gemist!" Nieuw-Zeeland kwam terecht in een loodzware maar prachtige groep met de VS, Brazilië en Duitsland. *"Onze eerste wedstrijd speelden we in Guadalajara tegen de VS voor meer dan 60.000 fans. Ik zal nooit vergeten hoe ik daar voor de match in de spelerstunnel stond, een ongelooflijk geluid kwam naar binnen! Van wekelijks 1500 West-Vlamingen plots naar tienduizenden voetbalgekke Mexicanen, een prachtig gevoel!"* Vier dagen later stond de aanvaller oog in oog tegen één van zijn grootste idolen, de majestueuze Lothar Matthäus. Bezig aan zijn laatste internationale toernooi als voetballer, maar nog steeds zo scherp als een mes: *"Na tien minuten had ik al een elleboogstoot gekregen, maar die pakte ik met genoeg aan! Zo snel en sterk dat hij toen nog steeds was, alle respect voor die man!"*

...EN TERUG NAAR DE KELDER IN BELGIË

Nieuw-Zeeland verweerde zich trouwens best wel kranig daar in Mexico: het verloor drie keer maar hield zowel Duitsland als Brazilië van een monsterscore af (tweemaal 2-0). De Brazilianen maakten pas kort voor tijd de bevrijdende treffer, een doelpunt van een toen 19-jarige, nog redelijk onbekende invaller, Ronaldinho. De schijnbaar onvermoeibare Bouckennooghe kreeg intussen alle lof in zijn thuisland en werd zelfs verkozen tot *Player of the Year* in Nieuw-Zeeland. *"Een trofee kreeg ik niet, maar dat certificaat moet hier nog wel ergens te vinden zijn!"*

Van de crème de la crème van het wereldvoetbal naar de kelder van de Belgische tweede klasse, het kan verkeren in een voetballersbestaan. En waar Christian in zijn eerste seizoen voor fusieclub KSV Roeselare kon rekenen op een onbetwiste basisplek, was dat niet langer het geval een jaar later. Na de winterstop volgde zelfs een uitleenbeurt aan het naburige Handzame, een club uit 4de Klasse. Opvallend gegeven: in loondienst van die club uit Bevordering bereikte Bouckennooghe zowaar de finale van een continentaal toernooi! In de Tahitiaanse hoofdstad Papeete werd de Oceania Cup in de finale verloren tegen eeuwige rivaal Australië. Maar met een basisplaats in de finale en een doelpunt

tegen gastland Tahiti kan een flankaanvaller van Handzame zeker niet klagen.

Waar de snelle flankspeler in Nieuw-Zeeland haast *incontournable* was voor het nationale elftal, was hij dus geen sant in het eigen Belgenland. Opgeven stond echter nooit in het woordenboek van Bouckennooghe: *"Op een veld ga ik altijd door een muur! Dat zit ingebakken in de Nieuw-Zeelandse cultuur en werd enkel maar versterkt in Engeland."* Na een succesvol seizoen bij KV Oostende, onder trainer Kenneth Brylle, waarin de Kustjongens pas in de allerlaatste wedstrijd van de eindronde de promotie door hun neus geboord zagen, volgde een overstap naar Ronse. De faciliteitengemeente, tegenwoordig tot groot protest van de overwegend Nederlandstalige meerderheid, bracht destijds een verrassend sterk team op de been en belandde op een zucht van de eindronde in tweede klasse. *"Het enige vervelende was de taal. Kon ik eindelijk perfect Nederlands, praatte iedereen op de club daar Frans!"* Zijn sterke prestaties leverden hem alvast een terugkeer op naar KSV Roeselare. Terug naar het nest, maar niet vooraleer nog even te schitteren op het wereldtoneel.

ERAFGELOPEN DOOR KAKÁ

Want twee jaar na de nederlaag in Tahiti pakte Nieuw-Zeeland in 2002 revanche op Australië door in eigen huis haar derde eindzege te pakken in de Oceania Cup. Het plaatste zich dan ook opnieuw voor de Confederations Cup. Dit keer dicht bij huis, in Frankrijk: *"Ongetwijfeld ook één van de absolute hoogtepunten uit mijn loopbaan. In de eerste plaats kon mijn familie uit België me bezig zien op het hoogste niveau en ten tweede heb ik mogen spelen tegen gastland Frankrijk in het Stade de France. We verloren wel met 5-0, maar ik stond wel tegenover Desailly, Thuram en Henry!"* En tegen Phillipe Mexes blijktbaar ook, want diens shirt hangt intussen boven de vijver van de knusse tuin van de familie Bouckennooghe. *"Wat mijn favoriete shirt is? De nummer 8 hier van Brazilië, Kaká! We speelden tegen hen een oefenmatch in de aanloop naar het WK van 2006. Ik heb nog nooit iemand zo snel als hij tegenover mij gehad. Ik vertrok tien meter voor hem, ben zeker niet de traagste, maar werd er gewoon afgelopen. Mensen denken bij Kaka niet meteen aan snelheid, maar je moet dat maar eens opzoeken (wat we ook*

- ▲ Bouckenoghe in duel met Emerson.
- ▶ Bouckenoghe poseert met een deel van zijn collectie wedstrijdshirts, waaronder dat van de majestueuze Kaka.

"Na tien minuten kreeg ik een elleboogstoot van Lothar Matthaus, maar die nam ik er graag bij"

hebben gedaan en u mag gerust zijn, Kaka liep vlotjes de jonge Lionel Messi eraf, met de bal aan de voet). Ik stond toen ook rechtstreeks tegen Robert Carlos en die bleef maar gaan!" blikt Christian vol trots terug.

Maar terwijl de Nieuw-Zeelander dus de hoogste toppen van het internationale voetbal scheerde, bleef het op clubniveau wachten op een optreden in de hoogste klasse. Bij het intussen stevig versterkte KSV Roeselare zou het uiteindelijk toch lukken. In 2004 strandde het schip nog in de eindronde, toen de promotie aan provinciegenoot Oostende moest worden gelaten, maar een jaar later loodste coach Dennis Van Wijk zijn troepen naar de eindzege. Helaas speelde Bouckennooghe geen enkele minuut in die succesvolle eindronde en dat door een wel erg ongelukkige reden: *"Op de voorlaatste speeldag pakten we de laatste periodetitel door een zege op de Bosuil, maar vlak voor de wedstrijd sprong mijn appendix! Ik heb een volledige wedstrijd puur op karakter gespeeld en zakte na de zege als een pudding in elkaar in de kleedkamer. Terwijl mijn ploegmaats stonden te feesten, moest ik naar de spoedafdeling van het ziekenhuis worden gebracht. Ik heb daar toch drie maanden last van gehad, geen ideale voorbereiding op de hoogste klasse uiteraard ..."*

PRIMEUR: NIEUW-ZEELAND IN ONZE HOOGSTE KLASSE!

Op 28 augustus 2005 debuteerde Christian Bouckennooghe als eerste Nieuw-Zeelander ooit in de Belgische hoogste klasse, als invaller op het veld van Lokeren. Hij zou uiteindelijk zes wedstrijden spelen dat seizoen om daarna zijn profloopbaan af te sluiten bij tweedeklasser Red Star Waasland in 2008. Mirjam komt intussen op de proppen met een uit de kluiten gewassen gouden schoen. Niet de schoen die hij misschien wel had verdiend als *New Zealand Player of the Year 1999*, maar wel die voor *Meest Verdienstelijke Speler van Club Roeselare 2010*. *"In 2008 ging ik spelen voor Club Roeselare in 1ste Provinciale en man, heb ik me daarin mispakt! Provinciaal voetbal was een hele aanpassing voor mij en de mensen snaptten in het eerste seizoen niet wat er met mij scheelde. Ze konden niet geloven dat ik zoveel matches voor mijn land had gespeeld. Maar kijk, ik heb me aangepast en het jaar erna was ik Man van het Seizoen."* Of hij even

wil poseren met het shirt van KSV Roeselare en de gouden schoen? *"Nee, dat kan ik niet maken! Er is nog steeds een gezonde rivaliteit tussen die twee clubs, dus dat gaan ze me niet in dank afnemen"*, lacht Christian. Club Roeselare werd inderdaad heropgericht na de fusie in 2000 en speelt anno 2020 in 2de Provinciale. Haar thuismatchen voetbalt Club in het Rodenbachstadion, één van de meest authentieke stadions die West-Vlaanderen nog te bieden heeft.

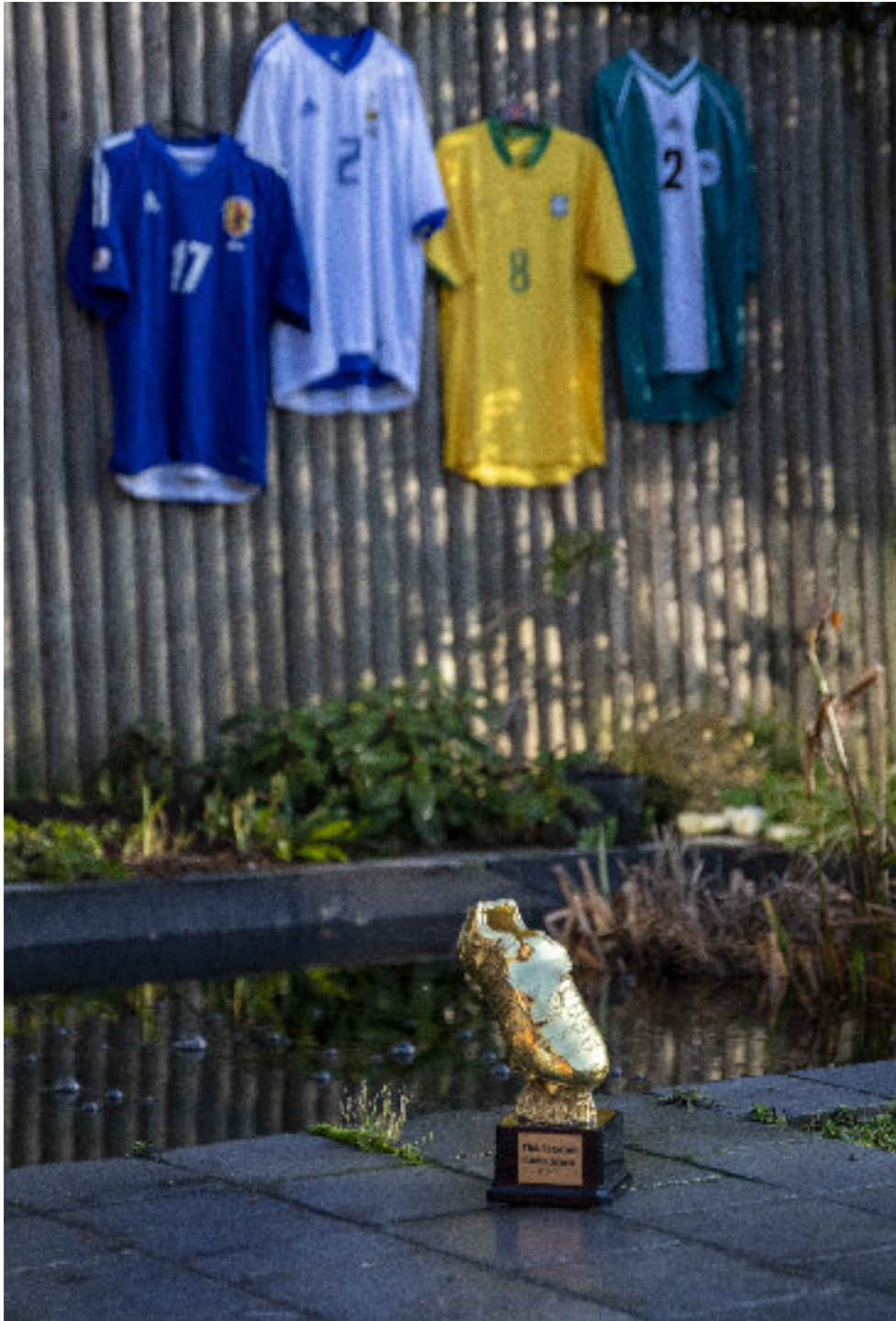
"Ik ben er niet van overtuigd dat ze in Nieuw-Zeeland wisten voor welk Roeselare ik eigenlijk speelde!"

Opvallende vaststelling: de laatste interland van Christian Bouckennooghe dateert van 28 maart 2009 in en tegen Thailand. *"Ik weet het niet zeker"*, gniffelt hij, *"maar ik ben er niet van overtuigd dat ze in Nieuw-Zeeland wisten voor welk Roeselare ik eigenlijk speelde! Ik was nog steeds erg fit en viel zeker niet uit de toon, maar ik wist dat het tijd was voor de komende generatie om over te nemen. In Thailand had ik een gesprek met de bondscoach en die zei me dat hij voortaan ging opteren voor de toen nog piepjonge Burnleyspits Chris Wood. Zeker geen schande uiteraard (wetende dat Wood intussen 24 keer scoorde in 58 matches voor zijn land), maar de timing was wel heel spijtig, want Nieuw-Zeeland zou in 2010 voor het eerst sinds 1982 meedoen aan het WK..."*

VOLLE STADIONS EN WERELDSTERREN

Hoe dan ook, Christian mag terugblikken op een geslaagde en bijzondere voetballoopbaan. Buiten de Nigeriaanse doelman Peter Rufai, die net als Christian ook een Belgisch paspoort heeft, speelde geen enkele Belg ooit op de Confederations Cup, en Bouckennooghe deed het zelfs twee keer! *"Daar had ik inderdaad nog niet bij stilgestaan"*, lacht de immer vriendelijke West-Vlaming, *"maar ik ben inderdaad fier op wat ik heb verwezenlijkt. Het is niet iedereen gegeven om zoveel keer voor je land uit te komen, ook al is het 'maar' Nieuw-Zeeland. Ik heb in volle stadions mogen spelen tegen wereldsterren, dat kunnen maar een paar mensen zeggen in de voetballerij..."*

De zaterdagochtend loopt op zijn einde en het is tijd om de familie Bouckennooghe haar verdiende rust te gunnen. Al is het begrip rust wel erg relatief. *"Veldvoetbal doe ik niet meer, om mijn knieën te ontzien; maar ik doe wel nog aan minivoetbal, ga regelmatig lopen en beoefen aikido."* – *"En gitaar spelen doet hij ook"*, drukt Mirjam ons op het hart. En maandag breekt er opnieuw een werkweek

aan en moet Christian aan de slag als bewakingsagent in de haven van Zeebrugge. Geen te onderschatten job in tijden van uitdijende migratie, maar een kiwi als Chris is van geen kleintje vervaard...

 SANDER BRAL

VAR

FOREVER PURE

Na in 2015 al eens een kortfilm gemaakt te hebben over de omstreden voetbalclub Beitar Jerusalem waagt de jonge Israëlische journaliste en regisseur Maya Zinshtein zich een jaar later aan een volwaardige documentaire. "Forever Pure" wordt goed onthaald en Zinshtein scoort er een contract met Netflix mee. In de docu volgt ze hoe spelers en publiek reageren wanneer twee Islamitische spelers de Joodse ploeg komen versterken. De regisseur spreekt over de *meest controversiële club in de voetbalgeschiedenis*; al kende het wereldvoetbal eerder al wel vergelijkbare controverses... denken we maar aan het WK voetbal in 1938 in Frankrijk, met de Duitse Nazi's en de zwarthemden van Mussolini als opmerkelijke deelnemers.

Maar goed, lieverdjes zijn het niet in de tribune van Beitar Jerusalem Football Club. De film begint met beelden van hoe de harde kern van Beitar supportersbussen van het andere team klemrijdt op de snelweg om daarna uit te stappen en obscene gebaren te maken. Al die moeite voor slechts dat? Dat moet dan wel een érg 'welgemeende fuck you' zijn... Bij ons staan de hooligans netjes aan het stadion te wachten tot de supportersbussen van de uitploeg onder politiebegeleiding voorbij komen gereden, om dan hun broek af te steken. Ook dapper hoor. Je zou bijna respect opbrengen voor de minderheid die het gaat beslechten met een flinke robber in een afgelegen bos. Met wat geluk: alweer een paar idioten minder op deze aardkloot.

'La Familia'. Zo noemen de fanatieke supporters van Beitar zichzelf, de spionkop, de harde kern. Naar eigen zeggen omdat

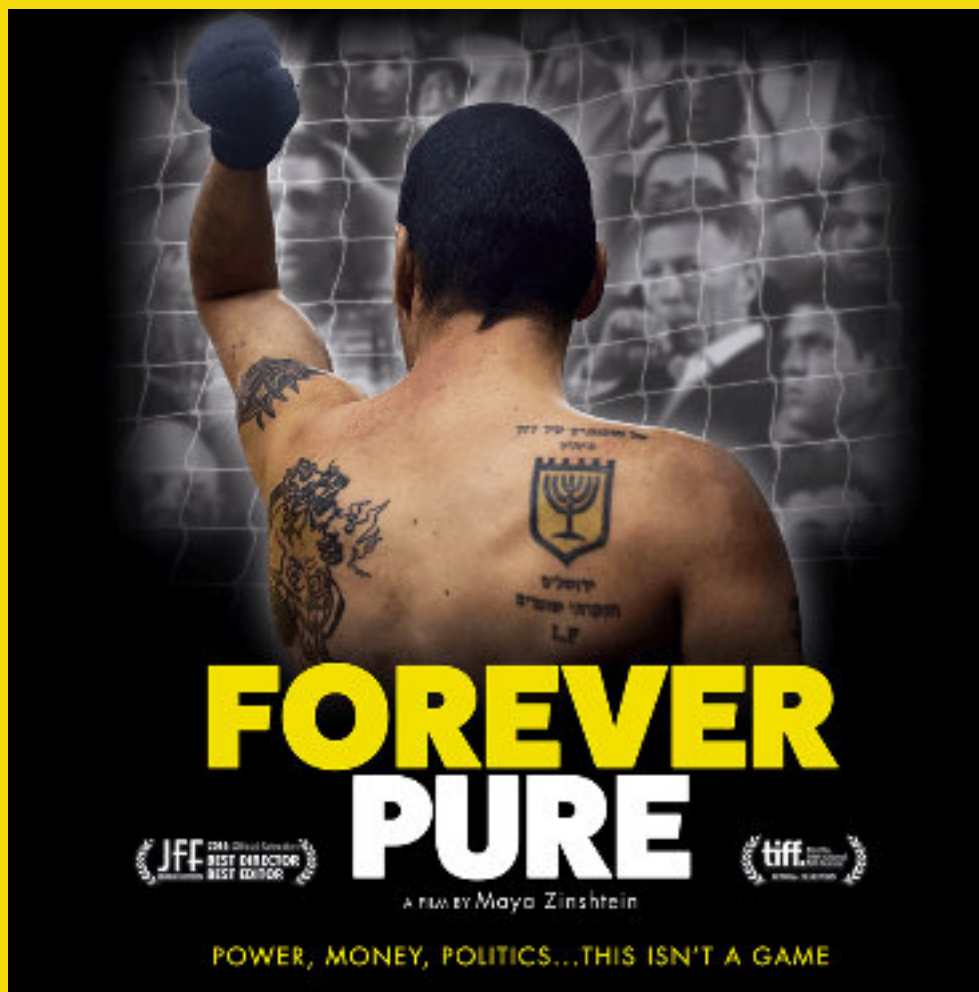
Beitar meer is dan voetbal alleen. "Het gaat niet om de sport, het is het gevoel, de sfeer, de familie." Alsof niet elke supportersclub ter wereld dat van zichzelf vindt. En voorwaar... een bende extremistische jongeren die met geelzwarte vlaggen staan te vendelzwaaien? het roept werkelijk *allerhande* associaties op. Het voornaamste verschil lijkt dat ze ginder één of ander Heilig Boek staan te kussen in de tribunes, terwijl supporters bij ons vooral beginnen wanneer er geen bier meer het stadion binnen mag.

Beitar Jerusalem was tussen 2005 en 2009 eigendom van de Rus Arcadi Aleksandrovich Gaydamak, die er blijkbaar niet vies van is om af en toe van nationaliteit te veranderen teneinde zijn veelal louche zaken vlotter gedaan te krijgen. De man heeft ondertussen identiteitskaarten van Rusland, Israël, Frankrijk, Canada en zelfs Angola. In dat land maakte hij zich schuldig aan illegale wapensmokkel waarvoor hij in 2011 in beroep werd vrijgesproken in Frankrijk. De autoriteiten hebben hem tot hiertoe enkel kunnen betrappen op fraude. Typisch. In "Forever Pure" steekt hij niet onder stoelen of banken dat voetbal hem niet interesseert, en dat het hem duidelijk enkel om geld en invloed te doen is. "Voetbal is geen sport, het is oorlog." Een Russische olieboer die oorlog sponsort? Jep, dat klinkt geloofwaardig.

Zinshtein benadrukt dat Beitar meer supporters heeft dan alle andere Israëlische clubs samen, en dus is het interessant om die achterban voor je politieke kar te spannen. Ook Netanyahu en Rivlin steunden Beitar openlijk vooraleer ze

premier en president werden van het land. Die tactiek probeert Gaydamak ook toe te passen wanneer hij in 2008 burgemeester van Jeruzalem wil worden. Na een propagandacampagne die miljoenen kost haalt de Rus slechts 3,6% van de stemmen - aja, een *Rus...* wat had een *buitenlander* daar anders verwacht? - en neemt hij wraak. De geldkraan naar Beitar gaat genadeloos dicht.

moeten versterken waar ze aanvankelijk nog wel goed onthaald worden maar in korte tijd door iedereen rondom hen uitgespuwd zullen worden. Of: over hoe racisme op het voetbalveld de donkere kant van de Joods-Israëlische samenleving kan weerspiegelen. Over clubiconen die men laat vallen als bakstenen omdat ze tolerantie verdedigen. Over xenofobe randdebielen met haatdragende

Maar daar laat de schurk het niet bij. De oliemagnaat heeft ondertussen zijn commerciële pijlen op Tsjetsjenië gericht en dus haalt hij daar twee spelers weg, om zijn nieuwe zakenpartners een plezier te doen. Hij stopt ze bij het Joods-Israëlische Beitar op een moment, echter, dat die stad – en bij uitbreiding: misschien zelfs dat hele land – daar nog lang niet klaar voor is...

"Forever Pure" gaat dus over die twee jonge Tsjetsjenen, die tegen hun zin een ploeg

spandoeken en molotovcocktails. Over een trotse mama die haar negentienjarige zoon uitgeoeld hoort worden door de eigen fans. Over een Russische charlatan die eigenlijk voor de rest van zijn leven in de cel zou moeten zitten. En over een Argentijnse voetballer, die terecht opmerkt dat de Israëlische Joden misschien beter eens aan hun recente geschiedenis denken vooraleer ze "Beitar Forever Pure!" scanderen in een voetbalstadion.

HAPOEL KATAMON

WINNEN TEGEN DE BIERKAAI

 ROBIN BECK

 MICHIEL HOORENS

HAPOEL KATAMON

WINNEN TEGEN DE BIERKAAI

Israël. Palestina. Israël en Palestina. Hoe u het ook wenst te benoemen, iedereen blij maken gaat u nooit doen. Neen, het Beloofde Land blinkt niet uit in kristalheldere duidelijkheid. Niet in de politiek, niet in het dagelijkse leven en, u raadt het al, ook niet in de voetbalsport. Catenaccio Magazine trok recht de *hotspot* van de regio in en vond er een pracht van een club terug met een bijzonder doel: het eeuwige conflict op te lossen met voetbal. Welkom bij Hapoel Katamon Jeruzalem, waar ze winnen van de bierkaai.

Israël is een land van adembenemende schoonheid, maar ook van gigantische tegenstellingen. Onze bestemming Jeruzalem kan je vanuit België het het vlotst bereiken door te landen op de Luchthaven Ben-Gurion van Tel Aviv. Van de kille kou van Charleroi is het een viertal uur vliegen naar de zwoele zon van deze levendige badstad die één van die gigantische tegenstellingen perfect typeert. Vergeet even al uw politieke vooroordelen, vergeet even de vele bedenkelijke keuzes die de regimes in deze regio durven te maken, vergeet even het feit dat op een uurtje rijden hier vandaan de Gazastrook de grootste gevangenis ter wereld vormt. Als u dat kan, komt Tel Aviv wel erg dicht bij het prototype van hoe een moderne stad er zou moeten uitzien. Vriendelijke, lachende en uitbundige mensen flaneren er aan de boorden van de Middellandse Zee. Jonge adonissen stoeien er met de prachtige vrouwen, getooid in schaarse maar stijlvolle kledingstukken. Holebi's belijden hier zonder schroom hun *liefdesgeloof*. Op een zomerse novemberavond kan je wegdromen in deze stad, omringd door *hipsters* en de geur van dure parfum en pretsigaretten.

LINKS OF RECHTS

Vrijdagochtend, even de rijkelijk gevloeide wijn van onze eerste avond bevechten met een stevig ontbijt. U kan niet naar deze

contreien komen zonder *shakshouka* te proberen, een soort ovenschotel *slash* omelet, waar menig Israëli dagelijks zijn kracht uit put. Opgelet voor zwakke magen wel, we hebben u gewaarschuwd. Wat het geheime ontbijtrecept van onze chauffeur voor vandaag is weten we niet, maar een gastvrijere man dan Yotam Karmon hadden we ons niet kunnen wensen. Yotam woont en werkt in Tel Aviv, maar zijn sporthart ligt in Jeruzalem. Niet alleen bonkend voor voetbal trouwens, want Karmon is ook een gigantische basketfan. *"Ik ben één keer in België geweest, in Charleroi, toen Hapoel Jeruzalem er de finale van de Euro Cup speelde. Na de match ben ik zelfs op het veld beland en stond ik mee op de foto met de ploeg"*, grinnikt hij, terwijl zijn automatische rammelbak alle moeite van de wereld heeft om de heuvels op weg naar Jeruzalem te overbruggen. Op die bewuste dag in 2004 versloeg Hapoel tegenstander Real Madrid met 82-73. Een sportieve prestatie die zijn voetbalclub met (quasi) dezelfde naam – *it's complicated* – nooit zal evenaren. Maar dat maakt Yotam's liefde voor Hapoel Katamon er absoluut niet minder op, wel integendeel.

Even wat historie over het voetbal in Jeruzalem. Opgericht in 1926, lang voor de creatie van de Israëlische staat, kende Hapoel Jeruzalem haar hoogdagen begin jaren '70, toen de club tweemaal op rij de bekerfinale speelde en in 1973 het tornooi

ook won. Verder blonk het team vooral uit in middelmaat en pendelde het zelfs lang tussen tweede en eerste klasse. Maar de historische waarde van Hapoel kan niet onderschat worden. In een stad met bijna een miljoen inwoners konden de mensen historisch gezien slechts kiezen uit twee totaal verschillende voetbalclubs. Die keuze is, overigens in het hele land, grotendeels politiek gekleurd. De twee grootste strekkingen binnen de sportwereld zijn de clubs onder het keurmerk Hapoel of Maccabi. Hapoel vormt daarbij de linkse zijde, ontstaan uit de Histradutbeweging, die de vakbonden vertegenwoordigt. Maccabi daarentegen vertegenwoordigt rechts en de eerder conservatieve Joodse beweging.

FAMILIEFEESTJE...

Nog veel conservatiever dan Maccabi is Beitar, een extreemrechtse harde kern van Zionisten die een belangrijke invloed heeft op Likud, de sterke politieke partij van premier Netanyahu. Ook zij zijn actief in de sport en gebruiken het spelletje als een gigantisch propagandamiddel. Want Beitar Jeruzalem mag dan misschien niet de beste voetbalclub van het land zijn in termen van prestaties (en al zeker niet in termen van standvastigheid), maar ze is wel veruit de populairste club met supporters verspreid over alle steden van Israël en ver daarbuiten. De fans van Beitar zijn al even passioneel als berucht. De harde kern van de club staat gekend als *La Familia* en bestempelt zichzelf met de nodige misplaatste fierheid als *"de meest racistische club ter wereld"*. Hun haat richt zich zowel verbaal als fysiek in essentie tegen Palestijnen, Arabieren en bij uitbreiding gewoonweg de hele Moslimwereld. Voor wie wil zien hoe erg het er echt gesteld is, en vooral hoe ze ermee weggelopen door hun sterke politieke banden, verwijzen we graag door naar de bekroonde documentaire *"Forever Pure"*, waarover u een kritische review kan terugvinden elders in deze editie. *Spoileralert:* brandstichting, het aanvallen van de eigen spelers en duizenden mensen die luidkeels *"dood aan de Arabieren!"* joelen vanuit de tribunes, het hoort er zeker bij.

Jarenlang vormde Hapoel het politieke en sportieve tegengewicht in de heksenketel van Jeruzalem. Maar terwijl rivaal Beitar vanaf de jaren '80 een grootmacht werd van

het Israëlische voetbal, kreeg Hapoel het steeds moeilijker om de eindjes aan elkaar te knopen. Daarbovenop verloor de club ook voeling met haar roots. In 1982 werd het terrein van de club in de buitenwijk Katamon afgebroken met de bedoeling een moderne versie in de plaats te bouwen. Dat gebeurde echter nooit, om even simpele als betreurenswaardige redenen: de bikkelharde vastgoedpolitiek in de stad en de geldzucht van Hapoel's eigenaars. Sindsdien zit Hapoel zonder bakermat en sleet het al heel wat tijdelijke voetbalcomplexen. *"Eén muur hebben ze laten staan"*, zou voorzitter Daphna Goldschmidt me later vertellen, *"zodat ze het ons nog eens goed kunnen inwrijven wat we kwijt zijn geraakt."*

FIRST LADY

Sinds 1990 delen aartsrivalen Hapoel en Beitar hetzelfde stedelijke stadion in een buitenwijk van Jeruzalem. Het is in dat Teddy Stadium, een moderne maar zielloze betonnen kuip, waar we op deze vrijdagmiddag (weekend voor de Israël's) belanden. Het bouwwerk heeft na een recente renovatie een capaciteit van meer dan 30.000 plaatsen, meestal een pak te veel voor eender welk team dat hier voetbalt, en dat zijn naast Hapoel en Beitar ook de nationale ploeg van Israël in de meeste van haar thuismatchen. In tegenstelling tot het stadion, is het voor de gebruikers ervan vandaag één en al ziel en passie wat de klok slaat. Dit is immers Hapoel Katamon, een club die zijn gelijke niet kent.

Enter Daphna Goldschmidt, die voor u, waarde lezers, een kleine introductie verdient. Met haar pakweg 1m60 in lengte, haar blonde haren en haar slanke voorkomen, ziet ze er misschien uit als een schattige puppy, maar onderhuids brult de leeuw luidkeels bij deze 34-jarige *first lady* van het Israëlische voetbal. Sinds jaar en dag zet ze zich in voor deze club en dat in de absolute mannenwereld die het voetbal in deze contreien vormt. De hoeveelheid drek die Goldschmidt en haar collega-rebellen in het afgelopen decennium over zich kregen valt haast niet te overzien: van extreemrechtse Beitarfans, over striktgelovige inwoners van de stad, tot conservatieve voetbalbobo's die het liefst van al geen fans aan de macht zien én al

49 verschillende spelers met de Israëlische nationaliteit speelden ooit in de Belgische hoogste klasse. En dat is flink wat, want het Israëlische voetbal staat niet bekend als een groots exportproduct. Wij brachten voor u de twaalf meest succesvolle (qua speelminuten althans) Israëli's nog eens samen.

zeker geen vrouwen. Nu, bijna 13 jaar na de herstart van haar club, heeft ze Hapoel Katamon uitgebouwd van een dissidente amateurclub zonder veld of geld naar een sterk gerunde profclub op de grens van de hoogste klasse in dit land. Zo zit de vork in de steel bij de mannen, maar ook de vrouwen moeten niet onderdoen. *“Wij laten meer dan 700 meisjes in Jeruzalem voetballen bij onze club, in de afgelopen jaren enkel bij de jeugd, maar vanaf volgend seizoen ook met volwassenen. Hapoel Katamon heeft de beste jeugdwerking voor dames van het land. Maar liefst zeven speelsters spelen intussen bij de nationale beloftenploeg!”* Maar wat nog veel straffer is: onder Daphna's impuls is via voetbal een beweging ontstaan die werkt aan de co-existentie van Joden en Palestijnen in deze stad. De zogenaamde *Neighbourhood League* is van een kleinschalig initiatief uitgegroeid tot een door de Amerikaanse Ambassade gefinancierd vredesproject dat kadert in de droom van eenieder met een goed hart in deze regio om ooit tot een rustige samenleving te kunnen komen?

FLASHBACK

Goldschmidt is een soort vereenzelving geworden van alles waarvoor Hapoel Katamon staat: verdraagzaamheid, duurzaamheid, transparantie en niet te vergeten passie, in overvloed. Twee jaar geleden, kort na mijn eerste ontmoeting met haar, werd ze verkozen tot voorzitter van de club. De eerste vrouw die dat voor mekaar kreeg in de Israëlische professionele sportwereld, en dat op haar 32ste. Naast haar schoenen is ze echter allerm minst gaan lopen, want als ze ons, Belgische schoffies, in short ziet aansleffen onderbreekt ze prompt haar gesprek om ons te verwelkomen. Een knuffel van de voorzitter is wat ons te beurt valt, het kan slechter qua ontvangst. Eerder fluisterend legt ze me uit dat ze enkele dagen geleden de Amerikaanse ambassade heeft weten warm te krijgen voor haar sociale projecten. Het enthousiasme in haar ogen werkt al even aanstekelijk als het gelukzalige gegniffel van haar collega-bestuurslid/onze privéchauffeur Yotam Karmon, die ons meevraagt naar het speelveld. Tijd voor een eerste introductie met het Israëlische voetbal!

Flashback naar de zomer van 2007. Enkele dozijnen Hapoel supporters, waaronder de jongere versies van Daphna en Yotam, begeven zich naar het Teddy Stadium om hun geliefde, maar doodzieke, club aan te moedigen in de krochten van derde klasse. Het laatste hoogtepunt voor deze fans vond bijna tien jaar eerder plaats, toen de club als absolute underdog met duizenden fans naar Tel Aviv trok voor de vierde bekerfinale uit de clubgeschiedenis. Pas in verlengingen delfden ze die dag het onderspit tegen topclub Maccabi Haifa, een doelpunt van de onvermijdelijke Alon Mizrahi, 's lands topschutter aller tijden. Anno 2007 is het legioen van de eens zo fiere Hapoelclub slechts een schim van zichzelf, uitgekeken op het wanbeheer en de slechte resultaten. Slechts een handvol van hen blijft komen, maar wordt tegengehouden aan de ingang: de voorzitter heeft de rekening voor beveiliging niet betaald, dus niemand komt erin! Een triest dieptepunt van een heel slechte soap en hét moment waarop het voetballandschap in Jeruzalem voorgoed werd herschapen.

DE MOEILIJKE WEG

Die soap kende haar pilootaflevering reeds in 1995 toen ene Yossi Sassi, een lokale projectontwikkelaar, de club overnam. Een jaar later overtuigde hij zakenpartner en vriend Victor Yona om mee in het avontuur te stappen. Aanvankelijk ging alles goed, tot beide heren evolueerden van beste maatjes tot gezworen vijanden en besloten geen spaander van elkaar heel te houden. De ene op de andere rechtszaak volgde en het slachtoffer van deze vechtscheiding werd het voormalige liefdeskindje genaamd Hapoel. De financieel sterkere Sassi weigerde voortaan nog geld te investeren (of zelfs maar rekeningen te betalen) in Hapoel, zolang Yona niet het hazenpad koos. Die laatste weigerde echter, waardoor de patstelling compleet werd.

Een supportershart kan veel verdragen, maar de toegang ontzegd krijgen tot je eigen stadion omdat de voorzitter doelbewust de club kapot maakt is de brug te ver. Het zette één van de Hapoelfans aan om een column te schrijven in de lokale krant. De prachtige woorden van ene Uri Sheradsky zorgden voor reacties uit het hele land en vormden de basis voor een nieuwe beweging in Jeruzalem.

Honderden fans verzamelden zich en brainstormden over mogelijke oplossingen. Ieder van hen legde om te beginnen 250 euro in het laadje. Met dat geld werd besloten om zich te verenigen met een Arabische club van net buiten de stad, op zoek naar een bloeiende samenwerking in afwachting van een verbetering in de Hapoelsituatie. Een foute keuze, zo bleek al snel. *“De twee jaren waarin we samengingen met Hapoel Mevasseret Zion/Abu Ghosh waren niet doordacht. We verloren een deel van onze eigenheid en dat werd ook door de buitenwereld zo gepercipieerd. In plaats van begrip kregen we kritiek omdat we onze club in de steek zouden hebben gelaten. Toen hebben de leden met een overgrote meerderheid beslist om de moeilijke weg te nemen...”*; mijmert Daphna die nooit te beroerd is om de constructiefouten in haar club haarscherp te analyseren en bekritisieren.

In 2009 nam Hapoel Katamon dan ook die moeilijke weg en werd gestart in de zesde en laagste divisie van het land, zonder vaste stek en met bijzonder beperkte budgetten. En dat blijkt, nu ruim tien jaar later, de enige goede weg te zijn geweest. Want terwijl Hapoel Katamon toeschouwersrecords verpulvert, de wereld verandert en aan de poort van de hoogste klasse klopt, werd Hapoel Jeruzalem in 2019 van de tabellen geveegd. De kijkcijfers voor de Sassisoap hadden het nulpunt bereikt, terwijl de criticasters van Katamon hun tong inslikten.

FANS IN HET BESTUUR; HET BESTUUR IN DE SPIONKOP

1 november 2019, Hapoel Katamon-Maccabi Ahi Nazareth. Vergis u niet, Hapoel Katamon mag dan wel prat gaan op haar ethische normen en waarden, ze is verre van een club gedragen door geitenwollen sokken. *Don't take their kindness for weakness* zeg maar. De harde kern van de club, toch goed voor een 500-tal rijzige Israëli's, vullen al ruim voor de aftrap het veel te grote stadion met hun aanstekelijke gezangen, hevig wapperend met vlaggen van verschillende pluimage zoals beeltenissen van Che Guevara, de gekende regenboogvlaggen, maar ook spandoeken met daarop *Refugees Welcome*. Er is overigens flink wat volk, een 3000 fans, afgezakt naar deze wedstrijd tegen de middenmoter uit de stad waar kinneke

Jezus volgens de overlevering ooit zijn eerste stappen zette. Mocht hij 2000 jaar later zijn geboren was hij misschien profvoetballer geworden in plaats van onbegrepen Messias, maar dat even terzijde. De reden voor de grote opkomst schuilt mede in een bijzondere gast voor deze match. En die gast heeft zowaar zijn hele dorp meegebracht! Toen Ali Othman in 1967 een contract tekende bij Hapoel, was hij de eerste Arabier die dat deed bij een Joodse club. De voormalige centrale verdediger heeft vandaag alle kinderen van zijn voetbalacademie uit Abu Gosh uitgenodigd en is zichtbaar geëmotioneerd wanneer het hele stadion zijn naam scandeert en de man trakteert op een staande ovatie. Een bijzonder emotioneel moment dat voetbal overstijgt, typerend voor deze voetbalfamilie.

De wedstrijd van vandaag is zeker niet van de hoogste kwaliteit, maar voor de fans van Katamon is dit seizoen al één groot succes geweest. *“Vele fans vreesden voorafgaand aan het seizoen dat we een heel moeilijk jaar zouden hebben. Ik herinner nog goed dat ik in een discussie zat met iemand die beweerde dat we gingen degraderen en tijdens die discussie scoorden we een winnend doelpunt. Als we vandaag winnen hebben we 21 op 21, dus de zorgen zijn wat gaan liggen”*, weet Yotam me te vertellen. En ook al is Yotam een verkozen bestuurslid van een uit de kluiten gewassen profclub, zijn plaats is niet op een vergulde eretribune maar in de spionkop. Meer zelfs, de eretribune in het Teddy Stadium blijft doorgaans gewoon leeg bij wedstrijden van Katamon, want met al die franjes houdt de gemiddelde Hapoelsupporter zich nu eenmaal niet bezig. Tot op de dag van vandaag wordt de club dan ook nog op dezelfde manier bestuurd zoals ze intussen meer dan 10 jaar geleden werd heropgericht: de vele fans kiezen het bestuur, bestaande uit vrijwilligers. Toen werkten ze met iedere kruimel voorhanden, nu met ettelijke miljoenen. En eenvoudig is dat niet: *“In Israël gaat er bij sommige clubs heel veel geld rond en het is dan ook opboksen tegen de vlijmscherpe concurrentie. Leider Maccabi Petach Tikva heeft bijvoorbeeld een budget waarmee ze konden meestrijden voor de topplaatsen in de hoogste klasse. En omdat de eigenaar ruzie kreeg met zijn broer, besloot die dan ook maar een club over te nemen. Die club, Hapoel Rishon Lezion, staat nu tweede.*

Ja, in Israël maak je vanalles mee", vertelt Yotam ons, terwijl zijn spionkop onophoudelijk de troepen naar voor schreeuwt.

GEEN LOURDES

Drie jaar geleden tuimelde Hapoel Katamon zelfs terug uit de tweede klasse. Het bestuur besloot de knop om te draaien en meer te gaan werken met jonge, zelf opgeleide

partij nadert. Even denken we dat de eerder slappe pot voetbal zal eindigen hoe ze begon, maar deze dag verdient meer met zulke geëerde gasten op bezoek. In de slotminuut schuimt de thuisploeg nog één keer de flanken af en scoort ene Sharon Zissu alsnog de enige treffer van deze wedstrijd. Pandemonium in het thuisvak, opluchting en vreugde bij de voorzitter en een staande ovatie bij de vele Arabische kinderen die hier vandaag hun mentor

spelers. Vandaag staan er vijf van die youngsters in de basis, aangevuld met enkele routiniers én zowaar twee totaal onbekende Nigerianen die de club via een sociaal project in Afrika heeft kunnen strikken. En terwijl doelman Adeleye soms een ietwat onzekere indruk laat, blijkt spits William Agade een ruwe diamant te zijn die onophoudelijk inbeukt op de verdediging van Nazareth. Scoren kan hij niet voor de pauze, maar er komt nog een tweede luik. Voorzitter Goldschmidt is inmiddels een drukbezette vrouw geworden. Ze gaat de hele match de fans in de tribune opzoeken om te horen wat er leeft in haar club en kijkt tegelijkertijd met een bang hart naar het speelveld, zoals de doorsnee supporter dat doet bij een 0-0 stand en het einde van de

kwamen eren. Voetbal kan mooi zijn, vooral als je zelf de ethische spelregels bepaalt.

Maandagnamiddag. De afgelopen dagen in het magische Jeruzalem hebben indruk gemaakt op ons allen. Deze stad heeft zoveel tegenstellingen dat ze uiteindelijk quasi perfect uitgebalanceerd lijkt. Joden, Christenen en Moslims zien deze plek als één van de heiligste, zoniet dé heiligste van de wereld. Gelovigen stromen hier dagelijks met honderdduizenden binnen, in wat vaak de enige keer in hun leven is dat ze het Beloofde Land bezoeken. En wij, ongelovigen, surfen mee op deze golf van passie, religie en symboliek. Genietend van de zichten, smaken en geuren van Jeruzalem, van de vriendelijke inwoners,

ongeacht hun cultuur en ja, zelfs van het bruisende nachtleven. Dit is geen Lourdes, maar een wereldstad van circa een miljoen inwoners. Bijna lijkt het alsof internationale media het Palestijns-Israëliëse conflict overschatten, maar niks is natuurlijk minder waar. Want voor toeristen is deze stad misschien één gigantische attractie, voor de lokale inwoners is het vaak nog steeds een conflictgebied waar de gemoederen voor je het weet compleet verhitten.

LET'S DO IT.

Wat de wereldgeschiedenis geleerd heeft, is dat conflicten het best intern kunnen worden opgelost, door de mensen die er midden inzitten én die er willen uit geraken. *"Er is maar één fenomeen in de wereld dat meer mensen kan verbinden dan voetbal, en dat is religie, iets wat in deze regio helaas de mensen verdeelt. Maar voetbal overstijgt cultuur en religie en dus gebruiken we de kracht ervan om de mensen in deze stad opnieuw te verbinden"*, legt Daphna uit. Of ze zo proberen mee het conflict op te lossen? *"Proberen? We gaan dat gewoon doen!"* lacht Daphna. Maar in haar lach zit toch de overtuiging dat dit belangrijker is dan je op het eerste zicht zou denken.

In een buitenwijk van Jeruzalem, op een kunstgrassterrein in eigendom van een plaatselijke school, komen we rond 16u aan. Op het eerste zicht lijkt dit de normaalste zaak van de wereld: kinderen die vol overgave een balletje trappen na school, gecontroleerd en indien nodig gecorrigeerd door enkele trainers in Katamonplunje. Maar deze constellatie van Joden en Arabieren, jongens en meisjes, samen voetballend in de zogenaamde Neighbourhood League, is een uniek project dat lof krijgt van over de hele wereld, van de UEFA over partnerclub Werder Bremen tot de Verenigde Naties. Pep Guardiola bezocht het project zelfs met een hele delegatie, toen hij nog actief was bij FC Barcelona. Geen Pep vandaag, maar wel zowaar Yotam die opnieuw de baan is opgegaan om het wonderlijke werk van zijn club te aanschouwen. *"Kijk, we gebruiken hier zelfs geen scheidsrechters tijdens de wedstrijden. De kinderen moeten zelf leren wanneer ze over de schreef gaan. Dat is de basis van elk conflict op te lossen, weten wat je zelf fout doet en je verantwoordelijkheid pakken."* Het is zelfs zover gekomen dat de

Amerikaanse regering het nut is beginnen inzien van dit project, dat maar liefst 51 teams van 25 verschillende scholen en meer dan 750 jongens en meisjes van alle mogelijke culturen samen doet voetballen. De Amerikaanse ambassade, die sinds 2017 is gevestigd in Jeruzalem en daarmee een wereldwijde storm van protest veroorzaakte, zal het project dan ook gevoelig gaan ondersteunen op financieel vlak, in de hoop dat ze een positieve bijdrage heeft aan het conflict dat al ruim 70 jaar speelt en in se zelfs teruggaat tot millennia geleden.

DAGELIJKS GESCHIEDENIS SCHRIJVEN

Toen Hapoel Katamon Jeruzalem in 2007 het levenslicht zag, betekende het niks. De buitenwereld, de politiek, de media en zelfs vele voormalige collega-supporters bestempelden de stichters als naïef, utopisch en bijwijlen verraderlijk. Nu, een luttele 13 jaar later, draagt Hapoel Katamon dagelijks bij tot de collectieve voetbalgeschiedenis van het land. Daphna, Yotam en de vele andere vrijwilligers van de club zijn er op een decennium in geslaagd om mensen bij elkaar te brengen in een land dat verscheurd wordt door religie en cultuur, om honderden vrouwen te doen voetballen in een land dat gebukt gaat onder voorhistorische stigma's rond de rol van de vrouw en om vanuit het absolute niks door passie en clubliefde de strijd aan te gaan met de smerige profvoetbalwereld die ook in Israël terug te vinden is. Hapoel Katamon bond de strijd aan tegen de bierkaai. En ze wonnen...

"Of we gaan proberen het conflict op te lossen? We gaan dat gewoon doen!"

Michiel Horens trok door de antieke Oude Stad van Jeruzalem en legde prachtige beelden vast. Voetbal: overal en voor iedereen!

PURE LOGOCA

Het is misschien niet zo sexy als een adelaar, vos of leeuw in het logo, maar de koe van Hereford heeft in tegenstelling tot voorgaande dieren zoveel meer dan een louter symbolische waarde voor de plaatselijke voetbalclub en lokale gemeenschap in het zuidwesten van Engeland. Sinds het einde van de 18^e eeuw ontwikkelde zich in Hereford immers een gloednieuw runderras, dat vandaag het meest voorkomende is op onze planeet; bijzonder geliefd bij veeboeren overal ter wereld. De reden daarvoor is eenvoudig: de Herefordkoe eet praktisch alles wat je haar voorschotelt, om vervolgens uit te groeien tot een gigantische spierbundel.

Hereford United FC speelde sinds 1972 in de nationale afdelingen van het Engelse voetbal, met als hoogtepunt één seizoen in de tweede klasse. Het motto van "the Bulls" – al zijn wij toch eerder geneigd om voor "the Cows" te gaan – is "*our greatest glory lies not in never having fallen, but in rising when we fall.*" En boy, did they fall... In juni 2014 werd de club verbannen uit het profvoetbal wegens financiële problemen en zes maanden later kwam er einde aan 90 jaar voetbalgeschiedenis, toen de rechtbank het faillissement uitsprak. De fans herstatten hun geliefde club in de negende afdeling en wisten inmiddels al driemaal te promoveren. Sterk ras die inwoners van Hereford!

BRUSSEL
DE
STILSTAANDE
FASE

  NICK CLAESKENS

BRUSSEL

DE STILSTAANDE FASE

In Brussel ligt het kloppende hart van vele zaken, zelfs op wereldvlak, maar dat van de Belgische voetbalwereld kunnen we het nog bezwaarlijk noemen. De hetze rond het nieuwe nationale stadion heeft pijnlijk duidelijk gemaakt dat onze hoofdstad problematisch omspringt met nieuwe sportinfrastructuur. Maar: elk nadeel heeft zijn voordeel, want geen enkele stad in ons land heeft zoveel stokoude en vaak verborgen pareltjes van voetbalstadions als Brussel. Glanzend zijn ze al lang niet meer, de meeste zelfs ronduit vervallen, maar de nostalgie en erfgoedwaarde spat ervan af. Catenaccio Magazine ging op citytrip, op zoek naar de restanten van een ooit florerende voetbalstad.

DE KLEINE HEIZEL

Letterlijk in de schaduw van het op zich al bouwvallige Koning Boudewijnstadion ligt een naamloos bijveld in nog slechtere staat, dat in de volksmond steevast “de kleine Heizel” wordt genoemd. Niemand die eigenlijk weet wie hier en wanneer nog speelt, maar dat het stadion nog gebruikt wordt kan je hier zelf ontdekken tijdens de weekends. In de afgelopen decennia had de jeugdopleiding en het dameselftal van Anderlecht hier een tijdje zijn/haar eigen stek en werden er *ad hoc* voetbaltornooien georganiseerd. Enkele provinciale clubs zoals Atlas, Etoile en het verdwaalde Bleid-Gaume gebruikten de locatie bij gebrek aan beter, maar vertrokken even snel als ze gekomen waren. Een vaste gebruiker was lange tijd wel de nationale Belgische rugbyploeg, de Zwarte Duivels; maar ook die zijn intussen elders gestationeerd, in de wetenschap dat ze ooit terug zullen keren nadat de oude tribunes werden afgebroken en plaats hebben gemaakt voor een nieuw complex. In Brussel kan zo iets echter lang duren...

De meest illustere van alle gebruikers van dit staaltje troosteloze architectuur is Racing Jet; toch een ietwat mysterieuze, voormalige eersteklasser die tussen 1970 en 1988 hier zijn thuis had. In 1984 won Racing de eindronde in tweede klasse en mocht het voor het eerst aantreden op het hoogste niveau. Het verblijf duurde slechts één jaar, al keerde de club er twee jaar later nog één keer terug. In 1988 viel het doek voor Racing Jet in eerste klasse en ook op de “kleine Heizel”. De club verhuisde naar Waver en heet tegenwoordig Wavre Sports FC. Onder meer László Bölöni en Eddy Jaspers speelden hier ooit hun thuismatches, maar veel volk kwam daar niet naar kijken. Zelden geraakte “de kleine Heizel” dan ook uitverkocht, zelfs niet tegen de stadsgenoten uit Anderlecht.

STADE COMMUNAL DE JETTE

Een beetje spijtig dat dit stadion aan de Tentoonstellingslaan geen originelere naam te beurt is gevallen, want het Stade Communal is een pareltje. *Gradins*, een miniatuurversie van een Britse stand in het midden en een oergezellige kantine waar ze bouletten met mosterd verkopen tegen democratische prijzen. Een prachtige locatie dus, maar echt legendarische wedstrijden werden hier nooit gespeeld. Tot in 1970 speelde Racing Jette hier, maar na een fusie met Stade Bruxelles verhuisde de toenmalige derdeklasser naar de "kleine Heizel".

De club die nooit is weggegaan is RSD Jette. Royal Sporting Club Union et Progrès Jette (SCUP) Dieleghem Jette draagt het stamnummer 474 en speelt tegenwoordig in de 3de Amateurklasse. RSD Jette, een fusie tussen SCUP en Dieleghem, is doorgaans een vaste klant in onze nationale reeksen en speelde er tot nu toe 35 seizoenen in. Verder dan de derde afdeling geraakte ze nooit, maar SCUP staat wel bekend om haar uitstekende en uitgebreide jeugdwerking. Faris Haroun, Alain Denil en Nordin Jbari werden hier opgeleid, net als Sanharib Malki. De intussen 35-jarige Syrische international keerde afgelopen januari naar zijn oude Brusselse liefde hier terug om de aanval van de voor de titel strijdende club te versterken.

DRIE LINDENSTADION

Wie een voorbeeld zoekt van megalomane bouwwerken in ons land, is in Watermaal-Bosvoorde aan het juiste adres. Het Drie Lindenstadion werd in 1948 gebouwd, mede door Duitse krijgsgevangenen, en was een 'cadeautje' voor Racing Club de Bruxelles, wiens stadion "De Ganzenvijver" te klein was geworden. Maar liefst 45.000 mensen zouden in deze massieve kuip kunnen passen en wie dan nog geen plek had gevonden kon altijd nog in de grote boom klimmen die zich letterlijk *in* de omringende tribune bevindt. Ongezien.

Het Drie Lindenstadion bleek echter een vergiftigd geschenk voor zesvoudig landskampioen Racing. Prestaties bleven uit en de publieke belangstelling verdween als sneeuw voor de zon. Toen de club niet langer de aflossingen van het stadion kon bekostigen, verliet ze in 1954 Watermaal-Bosvoorde. In 1955 tuimelde de club voorgoed uit de hoogste klasse om in 1963 op te gaan in een fusie met White Star Woluwe, uiteindelijk zou leiden tot RWDM. De enige keer dat het stadion wel volliep was voor de openingsgalamatch van een Brusselse selectie tegen Torino, destijds een absolute grootheid in Europa. Vier maanden later kwam helaas het ganse team van de Italianen om in een vliegtuigcrash tegen de Supergaheuvel net buiten Turijn. Eén ding is zeker: de huidige betrekker van het stadion, eerste provincialer RRC Boitsfort, zal het stadion ook niet vullen. Een andere zekerheid: het Drie Lindenstadion zal u nog lang kunnen bezoeken, want de kolos is beschermd als nationaal erfgoed.

STADE COMMUNAL ADRIEN BERTELSON

De voormalige socialistisch volksvertegenwoordiger en schepen van Jette, Adrien Bertelson, is inmiddels al 52 jaar overleden, maar zijn naam leeft voort temidden van dit juweeltje in de betonnen jungle van Brussel. Die jungle dreigt helaas binnenkort het hele complex op te slorpen, zo vertelt de lokale conciërge me, want projectontwikkelaars hebben hier grootste plannen voor een gigantische parking aan te leggen, aangezien Vorst Nationaal hier op een steenworp afstand vandaan ligt. Sinds kort wordt er hier enkel nog aan atletiek gedaan en zijn alle voetbalclubs verhuisd naar het nabijgelegen Bemptterrein. Onder meer Maccabi Brussel en vrouwenvoetbalploeg Churubamba speelden hier, maar er waren ook befaamdere ploegen die in het stadion hun intrek hadden genomen.

Op clubniveau spreekt vooral het verhaal van Cercle Sportif La Forestoise tot de verbeelding. De groenwitten speelden 64 seizoenen in de nationale afdelingen, vooraleer op te gaan in een fusie met Leopold Ukkel in 1996. *Les Suzannes*, een bijnaam die teruggaat tot de jaren '20, wanneer enkele van de spelers een haarband droegen die leek op die van tennislegende Suzanne Lenglen, speelden in totaal vijf seizoenen op het hoogste niveau waarvan het gros tijdens WOII. In de jaren '50 werd de toen 39-jarige Constant Vanden Stock voorzitter van de club (hij en Forest, dat blijft toch iets speciaals). Drie jaar later werd hij selectieheer bij de Rode Duivels en lobbyde hij vele jaren om het Bertelsonstadion om te vormen tot de vaste thuishaven van de nationale ploeg. Zo ver kwam het niet, maar de stek was wel lange tijd het trainingscomplex van onze Duivels.

DE GANZENVIJVER

Verscholen tussen de tennis- en hockeyvelden ligt in Ukkel aan de grens van het Zoniënwoud de oudste tribune van ons land. In 1902 werd deze intussen beschermde site opgetrokken als eerste betonnen tribune op het Europese vasteland, voor de toen absolute Belgische topclub Racing Club de Bruxelles. Racing werd tussen 1896 en 1908 maar liefst zes keer landskampioen en won als eerste club de Beker van België in 1912.

In het stadion liggen zelfs de wortels van de FIFA. Clubsecretaris Louis Muhlinghaus organiseerde op 1 mei 1904 op de Ganzenvijver de allereerste interland op het Europese continent. België en Frankrijk hielden elkaar in evenwicht met 3-3, maar belangrijker: Muhlinghaus overtuigde zijn Franse collega's een wereldvoetbalbond op te richten om meer van die gezellige onderonsjes te creëren. Enkele weken later was de FIFA geboren en werd de secretaris van de Racing de eerste secretaris-generaal van wat één van de machtigste sportfederaties ter wereld zou worden.

EUROTHERM

VAN GEYSTELEN NV

Van Geystelen produceert ramen
en deuren van de hoogste
Belgische kwaliteit, zowel
voor particulieren als
voor bedrijven.

Gasdam 10
9120 Beveren

03 775 79 66

www.eurotherm.be
info@eurotherm.be

Openingsuren

Maandag tot vrijdag van 10u00 tot 18u00
Zaterdag op afspraak
Zondag en feestdagen gesloten

CATENACCIO

TER VERDEDIGING VAN DE VOETBALSPORT

Geïnteresseerd in voetbal? In de échte kant ervan? De rúwe kant? De mooie kant?

Laat u zich niet reduceren tot louter Sporza of Voetbal International, tot de Hazards en Ronaldo's, noch tot de door telecomgiganten gesponsorde evenementenarena's van deze wereld?

Bent u het soort liefhebber dat evenveel charme ziet in een hatrick van Harry Kane als in de terreinverzorger van een voetbalvereniging uit 4e amateur, die 85 wordt en al meer dan 60 jaar bij dezelfde club actief is?

Het soort liefhebber dat over dit alles wil lézen, en er spitante beelden van wil zien?

...WORD DAN ABONNEE!

Catenaccio Magazine verdedigt de voetbalsport met de kracht van de pen. We brengen kleine en grote verhalen uit binnen- en buitenland. Ons redactieteam is beducht voor 'eenheidsworst', en ambieert niets minder dan uniek, hoogst origineel werk – zowel redactioneel als fotografisch.

Catenaccio Magazine wil niets meer noch minder dan een ode aan het voetbal te zijn!

Op www.catenaccio-magazine.com wordt u al voor 26 € lid. Daarvoor krijgt u jaarlijks vier lijvige edities netjes bij u thuisbezorgd. Of u koopt er onze losse nummers aan 6,50 €; eveneens mooi bij u thuis afgeleverd, zónder extra verzendkosten!

Volg ons ook op www.facebook.com/Catenacciomagazine

SANITAIR VAN BUYNDER BVBA

**welness • waterleidingen • riolering • sanitair en
aardgas • dakwerken • centrale verwarming
zonneboilers • vloerverwarming**

**SANITAIR VAN BUYNDER BVBA
Windmolenstraat 38 • 9120 VRASENE
Tel/Fax : 03 755 37 19
www.vanbuyndersanitair.be**

'VOETBALTRIPPEN' IN DE OOSTKANTONS

HET BEST BEWAARDE GEHEIM VAN BELGIË?

 GINO VAN LOOY

 BENNY ANTONIW

DEPUIS
1952!

DECHAMPS

ZONING
INDUSTRIEL

0:33 0

MARMEDY

GAZ • MA... • PE...
79 9...

MARMEDY

MARMEDY
7.08

Mr. Bricolage
on peut compter sur lui.

STADE JACQUES LECHAT

'VOETBALTRIPPEN' IN DE OOSTKANTONS

HET BEST BEWAARDE GEHEIM VAN BELGIË?

Dit jaar vindt er een bijzondere herdenking plaats die in België echter weinig aandacht krijgt. Nochtans is het in 2020 exact honderd jaar geleden dat ons land serieus uitgebreid werd. In 1920 werden de oostkantons, in het kader van het Verdrag van Versailles, afgescheiden van het Duitse Rijk en aan België gehecht. De kantons Eupen en Malmedy werden samen met het dwergstaatje *Neutraal Moresnet* (zie kaderstuk) deel van ons koninkrijk. Die aanhechting staat borg voor veel interessante verhalen, net als de geschiedenis van de voetbalclubs die in de oostkantons gelegen zijn. En we zouden Catenaccio Magazine niet zijn als we, ter gelegenheid van dit 100-jarige jubileum, niet eens hoogdringend poolshoogte wilden gaan nemen van hoe het clubvoetbal het in dat Belgische 'verre oosten' daar vergaat...

Eerlijkheidshalve geef ik toe dat ook mijn kennis van de oostkantons en de daar gelegen clubs niet heel uitgebreid is. Opzoekingen over de geschiedenis van de regio leveren vooral méér vragen op. Er zit niets anders op dan naar het Duitstalige deel van ons land af te reizen en te gaan praten met de mensen die er wonen en leven. Omdat eersteklasser Eupen niet echt een hoog 'Catenaccio'-gehalte heeft (met name door de invloed van de Qatari's daar), richt ik me hoofdzakelijk op RFC Raeren-Eynatten en RFC Malmundaria 1904. Misschien minder bekend bij de Vlaamse voetballiefhebber; maar dan toch niet geheel terecht, zoals u hier zult kunnen lezen... De trip voert door Nederland en Duitsland; want de kortste weg om vanuit de provincie Antwerpen het dorpje Raeren te bereiken, gaat langs deze twee buurlanden.

DUITSLAND, BELGIË, ...EN QATAR

Qua exotisme is deze trip al goed begonnen. Want ook het hotel waar ik

verblijf heeft last van ambiguïteit. De ene kant van de parking ligt in Duitsland, de andere in België; en het hotel zelf ligt net aan de Belgische kant van de grens. Op de televisie staat op 'nummertje 1' echter de zender ARD; en er is ook nog BVN, de zender voor Vlamingen in het buitenland. Wie het graag heeft over de absurditeit van België vindt in Raeren zijn gading! Omdat de afspraak met de gerechtigd correspondent van RFC Raeren-Eynatten pas 's avonds plaats vindt, besluit ik alvast de streek wat te verkennen, en in Eupen te beginnen. KAS (*Königliche Allgemeine Sportvereinigung*) Eupen is natuurlijk de grootste club uit de oostkantons; maar het blijft een raar vehikel, zo helemaal in handen van de Qatarese staat. In het stadion is er veel bedrijvigheid, met heel wat kinderen die op de kunstgrasvelden aan het trainen zijn. Ik word er vriendelijk toegeknikt door de talloze trainers die er rondlopen. Blijkbaar best een sympathieke club, dat Eupen; maar hoe zouden de andere clubs daar tegenover staan? Aan de overzijde van de straat ligt FC Eupen, dat in tweede provinciale speelt.

Ook daar ligt een kunstgrasveld en zijn kinderen aan het trainen, maar wel heel wat minder dan op KAS.

Omdat er nog tijd over is, besluit ik ook nog even naar de twee terreinen van RFC Raeren-Eynatten te rijden. Inderdaad: twee velden, want het is sinds 2016 een fusieclub, en ze hebben dus speelvelden in zowel Raeren als Eynatten – zo'n vijf kilometer van elkaar gescheiden. Het veld van Raeren is prachtig gelegen, bovenop een heuvel, en biedt een wijds uitzicht over de omgeving. Op een van de bijveldjes zijn drie schoolkinderen een balletje aan het trappen. Het hoofdveld en de tribune hebben charme; vooral de vele publiciteitsborden vallen op. Dan maar weer de heuvel af, op zoek naar het veld van Eynatten. Dat is afgesloten met een omheining, maar wie goed zoekt vindt altijd een ingang. Er is een gat in de omheining, even op de knieën en ik ben binnen. Ook hier valt vooral het mooie uitzicht op; als Vlaming ben je niet zoveel groen gewend rond een voetbalveld...

Maar goed – genoeg *couleur locale*; klaar voor het interview met Bernadette Bebronne-Nyssen, de vrouwelijke motor achter de club uit Raeren-Eynatten.

FUSIE VOOR EIGENHEID

Mevrouw Bernadette heeft in laatste instantie beslist om het interview niet op de afgesproken locatie, in het nabijgelegen Aken te laten doorgaan, maar gewoon gezellig bij haar thuis. Daar wacht ze ons enthousiast op. Een klein probleem is er wel: ik begrijp wel Duits, maar ik heb de indruk dat Bernadette denkt dat Duits mijn moedertaal is. Met andere woorden: ik zal me serieus moeten concentreren tijdens het gesprek, want veel stiltes zullen er niet vallen. Soms stuitert het alle kanten op, maar het blijft heel interessant, wat ook moeilijk anders kan met zo'n geschiedenis en zo'n gesprekspartner. *"Ik ben al heel lang bij de club en heb altijd van voetbal gehouden"*, steekt Bernadette van wal. *"Mijn zoon heeft lang gevoetbald en dan ging ik altijd kijken, ik werd zelfs afgevaardigde van het team. Ik ben dan later tot het bestuur van Eynatten toegetreden, en na de fusie werd ik gerechtigd correspondent. Inmiddels ben ik ook vice-president van de Duitstalige afdeling van de Waalse voetbalbond. Er zitten niet*

zoveel vrouwen in bestuursfuncties bij voetbalclubs; in Duitstalig België ben ik zelfs de enige. Maar ik heb 20 jaar ervaring, ik weet waarover ik praat. Een van de zaken die ik zou willen verbeteren, is de website van de voetbalbond. Je kan die raadplegen in het Nederlands, Frans en Engels, maar niet in het Duits, terwijl dat toch ook een officiële taal is in dit land."

Bernadette is duidelijk iemand die geen blad voor de mond neemt. *"Ik was ook een van de drijvende krachten achter de fusie hier. De twee clubs hadden geen schulden, maar uit alles bleek dat het beter was om samen te gaan. We speelden met de jeugd al langer onder een naam. We hadden veel plaatselijke jeugdspelers, maar toch ook veel spelertjes uit het dichtbij gelegen Aken. Het waren aangename jongens; maar als we iets sociaals organiseerden, zoals een spaghetti-avond, dan kwamen ze nooit. Dat strookte niet helemaal met ons gemeenschapsidee. We zijn een dorp waar een vereniging alleen kan overleven door mensen die iets doen voor elkaar. Daarom is de jeugd van Eynatten al in 1992 samengegaan met die van Raeren, zodat er nooit een tekort aan spelers zou zijn. En in 2016 gingen Raeren en Eynatten helemaal samen. Die fusie was op een maand geregeld."*

EEN ROODWIT HART ONDER GEELZWARTE VLAG

En dat fusieverhaal blijkt tot hertoe zeer succesvol... *"Buiten AS Eupen zijn we de enige Duitstalige club die in de nationale reeksen speelt. Vorig seizoen zijn we een beetje verrassend kampioen geworden in eerste provinciale. Momenteel loopt het heel goed voor ons in de derde amateurklasse. De verplaatsingen zijn soms wel heel ver; een trip naar Virton zit erbij, toch een trip van 160 kilometer. Dan ben je een hele dag van huis weg. Maar het voetbal leeft hier wel. De toeschouwersaantallen zitten gemiddeld rond de 200 supporters. Zeventig procent van onze spelers komen ook uit eigen dorp, de rest uit de regio. Daar hechten we ook belang aan. We staan nu vierde in de rangschikking, dus dit jaar zullen we zeker niet degraderen. We willen zo lang mogelijk in de nationale reeksen spelen, ook al bestaat ons huidige eerste elftal allemaal uit dertigers. Financieel zitten we goed; we hebben heel veel sponsors. Onze voorzitter is een goede 'verkoper' hé... (lacht) We spelen in de geel-zwarte kleuren van Raeren, dat al in 1912 gesticht werd en*

In 1919 kreeg België er dus een heel land bij. Toen werd de 'Neutrale Vrijstaat Moresnet' toegewezen aan onze natie. De geschiedenis van dit plaatsje kan je het beste leren kennen in het museum in de gemeente Kelmis, zoals Moresnet nu heet.

Kelmis was altijd een interessante plaats, omdat er zink gewonnen werd. En zink betekende geld. Kelmis behoorde in eerste instantie tot het hertogdom Limburg. Net als de rest van dat hertogdom werd Kelmis bij de annexatie van de Zuidelijke Nederlanden door de Franse Republiek in 1795 opgenomen in het departement Ourthe. Na de val van Napoleon Bonaparte vergaderden de Europese landen bij het Congres van Wenen, teneinde de kaart van Europa te hertekenen. Nederland en Pruisen wilden allebei de zinkmijn van Vieille Montagne in Moresnet hebben. Er was een compromis nodig, en er werd gekozen voor een curieuze staatsrechtelijke oplossing. De gemeente werd in drie delen verdeeld. Het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden onder koning Willem I kreeg het westelijke deel, met de dorpen Moresnet en Eiksken (Moresnet-Kapel). Het oostelijke deel werd Pruisisch, onder de naam Preußisch-Moresnet. De twistappel was de middenmoot; dat werd dan maar een apart landje... Neutraal Moresnet, met centraal het mijnwerkersdorp Kelmis.

Neutraal Moresnet telde van bij aanvang een 500-tal inwoners, maar al vlug werd dat aantal opgevoerd door mensen van allerlei slag die zich in de vrijstaat kwamen verbergen. Op haar hoogtepunt telde de Vrijstaat Moresnet 4000 inwoners. Heel het leven draaide rond de zinkwinning op Vieille Montagne, de voorloper van Umicore. Het museum is trouwens gevestigd in de oude gebouwen van het bedrijf. De Vrijstaat had ook eigen postzegels en identiteitskaarten. In het museum is ook een interview te zien met de laatste vrouw die op haar identiteitskaart bij nationaliteit "Neutraal Moresnet" had staan.

Na de Eerste Wereldoorlog kreeg België, naast de reeds bestaande gemeente Moresnet, de twee overige delen van die luttele lap grond: het voormalige Neutraal Moresnet, dat de gemeente Kelmis (La Calamine) werd; alsook het voormalige Preussisch-Moresnet, dat een doorstart kreeg als de gemeente Neu-Moresnet.

stamnummer 431 meekreeg. Dat hebben we overgenomen. De oorspronkelijke naam was eigenlijk FC Preusen; omdat Raeren toen nog bij Duitsland hoorde. Na de aansluiting bij België werd de naam veranderd in Raeren 1912. Eynatten zelf werd pas in 1975 gesticht, en speelde in rood-zwart. Dat is eigenlijk het enige dat ik betreurt: dat mijn roodwitte hart die kleuren niet meer kan aanmoedigen (lacht)."

Raeren-Eynatten is niet alleen de enige Duitstalige club in de nationale reeksen (KAS Eupen uitgezonderd): het heeft ook nog enkele andere bijzondere karakteristieken. Op zondag spelen de kadetten, reserves en de U16 hun wedstrijden in Eynatten... tot en met oktober; want vanaf november wordt het weer te slecht, en verhuizen die teams naar het kunstgrasveld in Raeren. In maart komen ze dan weer terug naar Eynatten. Alle andere elftallen, waaronder het eerste, spelen steeds op Raeren. "De reden daarvoor is speciaal", lacht Bernadette. "Het veld in Eynatten is slechts 57 meter breed; de minimumbreedte voor een veld van een eerste elftal is 60 meter. Dat van Raeren is ook maar 59 meter; maar de voetbalbond tolereert een meter afwijking."

TAAL ALS TACTISCH VOORDEEL

Momenteel zijn er zeventien Duitstalige clubs in België, al vreest Bernadette dat dit aantal zou kunnen verminderen. "Er waren er achttien, tot wij fuseerden; en ik denk niet dat het bij die ene fusie gaat blijven. De meest 'Duitse' reeks is tweede provinciale C in Luik, waarin de helft van de clubs Duitstalig is. Wij spelen nu niet tegen Duitstalige clubs, en dat is jammer; we hadden allemaal gehoopt dat Kelmis zich zou redden vorig seizoen. Dat had een mooie derby geweest! We moeten het dus meestal opnemen tegen Franstaligen... En daarin hebben we een tactisch voordeel: wij Duitstaligen zijn bijna allemaal tweetalig, maar omgekeerd is dat niet het geval (lacht)."

En waar moet de club zoal tegen opboksen? "In Eynatten hebben we nog een grote concurrent: het handbal. Eynatten is een van de grootste handbalclubs van België, met uiteraard ook zeer veel jeugdspelers. Sommige kinderen vinden het aangenamer om in de winter in een warme zaal te spelen dan buiten, in de ijzige wind en sneeuw. Maar we hebben een goede verstandhouding met de

handbalclub hoor." De grootste voetbalclub in de Oostkantons, KAS Eupen, kan ook op de sympathie van Bernadette rekenen. "Eupen is inderdaad in handen van buitenlanders, maar de medewerkers bij die eersteklasser zijn allemaal mensen uit de buurt. De club behandelt de kleinere verenigingen uit de buurt ook heel goed. Als we iets organiseren, komen ze vaak langs. Voor het seizoen hebben we een vriendenmatch gespeeld tegen het eerste elftal van Eupen. Er kwamen 500 toeschouwers op af, voor ons zijn dat inkomsten die goed van pas komen!"

"In de Beker van België presteerden we ook goed dit seizoen. De eerste twee rondes overleefden we makkelijk, dan moesten we tegen Dessel uit Eerste Amateurklasse. We stonden tien minuten voor tijd 1-3 voor maar in de slotfase maakte Dessel nog gelijk. Met de strafschoppen won Dessel uiteindelijk met 5-4. Omdat het een zogenaamde risicomatch was, mochten we niet op ons eigen terrein spelen... Eupen bood meteen aan om hun veld te gebruiken. Van de omringende clubs mogen de beste spelers ook een keer per week gaan trainen bij Eupen terwijl ze wel matches spelen met hun moederclub. KAS Eupen kan hier dus wel op heel wat sympathie rekenen hoor. Zo af en toe ga ik dan ook eens kijken."

DE ULTIEME BELGEN

Ik vraag me af hoe mensen in een regio, die zo getekend is door de geschiedenis en een beetje als pasmunt werd gebruikt na de oorlog, zich voelen op gebied van nationaliteit. Het antwoord komt verrassend snel. "Ik ben een volbloed Belg, ik ken de Brabantse uit het hoofd. Eynatten hoorde bij Limburg, tot aan de annexatie van de Zuidelijke Nederlanden door de Franse Republiek in 1795. In 1815 werd het Pruisisch, later Duits, om in 1920 door België te worden geannexeerd. Ja, het is gecompliceerd. Maar zo zijn we ook een beetje 'de ultieme Belgen' hé... Want bijna iedereen hier is tweetalig; dat is noodzakelijk hier. De werkgevers verwachten dat je ook Frans kent. Bovendien begrijpen ook heel veel mensen hier Nederlands. Zelf praat ik het een beetje, we zitten ook vlakbij de Nederlandse grens. Ik voel me helemaal niet Duits, dat is me te rechtlijnig. Walen zijn dan weer net iets te veel 'laissez-faire, laissez passer'... Wij zijn de juiste mix van die twee karakteristieken. Niet te star, maar ook niet te nonchalant. Wel is het zo dat ik

meer naar de Duitse televisie kijk dan naar de Belgische; ik weet dan ook meer over de Duitse politiek dan die van België. Winkelen doen we in Aken, omdat het maar op twee kilometer

België. Ze heeft me in elk geval kunnen overtuigen dat dit stukje van ons land echt wel bij België hoort en heel wat te bieden heeft!

van hier ligt. En ook voor wat betreft het voetbal is alles hier meer op Duitsland gericht... Van de tien voetballiefhebbers hebben er hier acht een Duitse club als Schalke, Dortmund of Keulen als favoriet. Twee gaan er kijken naar Standard. Maar als het België-Duitsland is, supportert iedereen voor de Rode Duivels hoor, daar mag je zeker van zijn (lacht). Zoals ik al zei, eenvoudig is het niet. Nog een biertje?" Daar zeg ik uiteraard geen neen tegen. Bij het afscheid houdt Bernadette vast aan het inkijkexemplaar van Catenaccio Magazine dat ik bij me had. Ze houdt echt van voetbal, en heeft me zo goed mogelijk uitgelegd hoe Eynatten zich in het voetbal en het dagelijkse leven verhoudt ten opzichte van de rest van

NIETS MET VOETBAL TE MAKEN

Dag twee van de trip door de Oostkantons brengt me naar Malmédy, thuisstad van het legendarische Malmundaria. Legendarisch, omdat ik mij de naam herinner van de club uit de nationale voetbaluitslagen die destijds om kwart voor zes op de radio voorgelezen werden. Als kind was ik stiekem supporter van Malmundaria in de vierde klasse D omdat de naam me exotisch in de oren klonk, temidden al die Franstalige namen die ik toch niet kon uitspreken. De afstand tussen Raeren en Malmédy bedraagt ongeveer 50 kilometer, tijd genoeg dus om nog meer *couleur locale* op te snuiven.

In Raeren bezoek ik het Mörenmuseum, gewijd aan ...de wortel; het enige museum dat ik ken dat 24 uur per dag geopend is. Nu ja, 'geopend'... Eigenlijk is het gewoon een toren waar je niet eens naar binnen kunt maar door het raam moet kijken naar enkele wortels die op plakaten geprikt zijn. Door het drukken op een knop schuiven de plakaten door. Speciaal gevoel voor humor hebben de inwoners van Raeren! Een museum dat me meer intrigeert is dat van Kelmis, waar de geschiedenis van de vrijstaat Moresnet centraal staat (zie kader). Een ongelooflijk stukje geschiedenis, dat eens te meer aantoont hoe complex dit deel van België wel is.

Het voetbalstadion van Kelmis is omheind, maar ook hier vind ik een opening. Het stadion heeft charme, maar voor de echte liefhebber doet het kunstgrasveld pijn aan de ogen. Wat verderop passeer ik het veld van Union Walhorn. Ook hier valt, net als in Raeren, het wijde uitzicht op. Wanneer er een man met een schop komt aangewandeld, probeer ik duidelijk te maken wat ik kom doen. De man haalt zijn schouders op en zegt dat hij niets met voetbal te maken heeft en gaat met zijn schop verder tot ik hem niet meer zie. Het lijkt wel een scène uit een of andere Russische existentialistische film. De tocht naar Malmédy voert ook langs de Botrange; met 596 meter het hoogste punt van België. En voor het eerst dit jaar zie ik sneeuw. Niet veel, maar toch ligt hij er. De verleiding is te groot en ik stap uit om hem te voelen; in sommige zaken blijft iedereen een kind...

DE GLORIE VAN MALMUNDARIA

In Malmédy wacht Jean-Marie Schumacher me op in een café op de Grote Markt. En ondanks dat zijn achternaam iets anders laat vermoeden, is hij een Franstalige Oostkantonnier. Met een grote liefde voor Malmundaria, waarvan hij gerechtigd correspondent is. En had Raeren al een bijzondere geschiedenis, Malmédy moet hier allesbehalve voor onderdoen. Schumacher (op Franse wijze uit te spreken) vertelt vol passie. *"Hier is het Frans altijd de voertaal geweest; we behoorden tot het Abdijvorstendom Malmédy-Stavelot, dicht bij de Duits-Franse taalgrens. Na de annexatie van de Zuidelijke Nederlanden in 1795 behoorden we tot het Ourthedepartement. Na het congres van Wenen werden we dan in*

1815 toegewezen aan Pruisen, waar we tot 1918 deel van zouden uitmaken. Maar nooit werd de voertaal hier Duits. Wij waren een van de weinige gebieden in het Pruisische rijk waar men Frans sprak. Einde negentiende eeuw probeerde men de inwoners Duits te laten spreken, maar dat is niet gelukt. Op school onderwees men in het Duits, thuis spraken de mensen Frans. Na de oorlog werd Malmédy in 1920 een deel van België. Maar toen in 1940 Hitler België binnenviel, annexeerde hij het onmiddellijk weer. De mannen hier moesten gaan vechten in het Duitse leger. Dat heeft allemaal heel veel invloed gehad op de club Malmundaria."

Jean-Marie geeft me het jubileumboek "Club Centenaire Malmundaria 1904-2004", een prachtige publicatie die bol staat van de statistieken en verhalen. Aan de hand van dit boek vertelt Jean-Marie verder. *"De club is opgericht in 1904, toen Malmédy nog deel uitmaakte van Duitsland. De naam Malmundaria komt uit het Latijn. De club speelde toen in een Duitse onderafdeling. Na de oorlog sloot Malmundaria zich aan bij de Belgische voetbalbond onder stamnummer 188. De club kende succes in de beginjaren en in de jaren '30 klom ze op naar de toenmalige derde klasse. Zeker niet slecht voor een klein stadje als Malmédy!"* Het toenmalige succes van de club was terug te brengen tot één man, voorzitter Jacques Lechat. *"Hij was directeur van een energiecentrale, de voorloper van Electrabel. Er werkte daar heel veel volk en hij had dus veel geld. Hij ging overal in de buurt de beste spelers ronselen om voor hem te komen werken. In ruil voor de job speelden zij dan voor Malmundaria. Hij zorgde er ook voor dat er hier een stadion kwam, dat uiteraard zijn naam droeg."*

OORLOGSSLACHTOFFER

In die derde klasse moest de club ook veel in Vlaanderen spelen; serieuze verplaatsingen voor die tijd. *"Vaak ging die reis per trein, maar voorzitter Lechat had ook auto's met chauffeurs die de spelers doorheen het land voerden..."* In 1936 bereikte Malmundaria de achtste finale van de Beker van België, waarin het thuis werd uitgeschakeld door Antwerp. Een foto van die match prijkt op de cover van het jubileumboek. Net voor de oorlog, in 1939, slaagde de voorzitter er zelfs in om Standardspeler en international Pierre Dalem naar Malmundaria te lokken.

Maar de oorlog zou de glorie van Malmundaria brutaal afbreken. *“De oorlog bracht zowel de stad Malmédy als de club Malmundaria veel schade. De Amerikanen bombardeerden hier veel, een groot deel van de stad was verwoest. Ook van de ploeg bleef niet veel over. Een groot deel van de spelers was gesneuveld, in dienst van het Duitse leger. Het duurde een hele tijd om weer terug op niveau te komen. De spelers die de oorlog wel overleefd hadden, werden verkocht om de kassa te spijzen. Uiteindelijk herbegon Malmundaria in 1945, in eerste provinciale. Pas in de jaren '80 zou Malmundaria opnieuw een stabiele vierdeklasser worden.”*

Momenteel speelt de club in eerste provinciale, en daar kan Schumacher wel mee leven. *“Nationaal voetbal is te duur geworden voor ons, eerste provinciale is een goed niveau. We proberen zoveel mogelijk met lokale spelers te spelen. We tellen in totaal 200 voetballers; de club leeft hier bij de mensen. In de directe omgeving zijn er ook niet echt grote clubs, Eupen en Verviers liggen op 30 kilometer. Soms komen die hier wel talentrijke jongeren halen ja. Toch blijft het onze bedoeling om voor zo veel mogelijk doorstroming vanuit de eigen jeugd naar het eerste elftal te zorgen. Zeventig procent van die kern is van Malmédy zelf. Iedereen in de stad is Malmundaria-fan; het is hier een hechte gemeenschap. Er zijn twee fanfares waartussen veel concurrentie is, maar ze gaan wel samen naar Malmundaria kijken. (lacht) Gemiddeld hebben we een 200-tal toeschouwers, maar als we iets organiseren komt daar veel extra volk op af. Ook op derby's als tegen Weywertz en Amel, of Francorchamps.”*

VOOR ALTIJD IN HET HART

“Malmundaria zit voor altijd in mijn hart, maar ik vrees dat de mooie tijden van vroeger niet meer terugkomen. Zelfs net na de Tweede Wereldoorlog, toen de club enkele niveaus moest afzakken, kwamen er nog meer dan 500 toeschouwers kijken. Dat halen we nu niet meer. Maar dat doet niets af aan de algemene liefde voor onze club. Zelf heb ik ook bij Malmundaria gespeeld tot ik in 1974 op 28-jarige leeftijd stopte met voetballen. Ik ben nu gerechtigd correspondent en ga nog naar alle matches kijken, zowel thuis als op verplaatsing. Eén van de mooiste recente herinneringen was toen we in 2007, in de beker van België, tweedeklasser Geel

uitschakelden in de derde ronde, maar een ronde later tegen Lierse eruit gingen. Ik zette ook de hele clubgeschiedenis online, aan de hand van het boek dat u gekregen hebt. Zo kan iedereen met ons meegenieten...”

Ik neem afscheid van Jean-Marie en als ik later eens naar de website ga kijken, moet ik toegeven dat het een pareltje is qua info, zeker voor een provincialer. Op de weg terug naar huis passeer ik het Stade Jacques Lechat, de thuishaven van RFC Malmundaria 1904. Het ligt, zeer onidyllisch, naast de grote baan; maar eens binnen toont het zijn charmes. Aan de ene zijkant een houten staantribune met enkele etages, aan de andere zijde de groenwitte zittribune met de dug-outs direct eronder – wat toch een heel bijzondere aanblik geeft. Achter het doel langs de straatzijde rijst een groene heuvel op; een mooi beeld om afscheid te nemen van de Oostkantons, het best bewaarde geheim van België.

Het weekend na de trip zie ik dat Raeren-Eynatten met 3-6 wint op Herstal en bovenin blijft meedraaien. Nog opmerkelijker: Raeren-Eynatten heeft het meest gescoord van alle ploegen in het nationale voetbal... 50 keer in 20 matches. Spektakel verzekerd dus! En dat in de meest complexe regio van België. Waar wacht u nog op?

De oorlog bracht zowel de stad Malmédy als de club Malmundaria veel schade.

De Amerikanen bombardeerden hier veel, een groot deel van de stad was verwoest. Ook van de ploeg bleef niet veel over.

Een groot deel van de spelers was gesneuveld, in dienst van het Duitse leger.

OLD FOOTBALL PICTURES

"TEACH YOUR CHILDREN TO PLAY FOOTBALL!"

Dit was één van de favoriete uitspraken van de legendarische voetballer Ferenc 'Öcsi' Puskás. Het was een dag van nationale rouw in Hongarije, in 2006, toen zijn landgenoten afscheid moesten nemen van de grootste Hongaarse atleet uit de 20e eeuw. Vanuit een bescheiden flat in Kispest, vlak naast het plaatselijke voetbalveld, zou Ferenc Puskás zijn stempel op het wereldtoneel drukken en uitgroeien tot de man die een klein Oostblokland in de internationale schijnwerpers wist te brengen.

Vanaf zijn 16e aangesloten bij Kispest FC, zou hij 358 doelpunten maken in 349 wedstrijden. De club kwam in 1949 onder de controle van het Hongaarse ministerie van Defensie, en werd herdoopt tot Budapest Honvéd. Omdat de club officieel onderdeel werd van het leger, kregen de spelers militaire rangen. Puskás werd majoor bereikte, wat leidde tot zijn bijnaam "*de galopperende majoor*".

De jonge Ferenc maakte zijn internationale debuut op 20 augustus 1945 tijdens een wedstrijd tegen Oostenrijk, die Hongarije met 5-2 won. Hij scoorde meteen zijn eerste internationale doelpunt, en zou dit aan de lopende band blijven doen. Puskás speelde een sleutelrol in de Olympische overwinning van Hongarije in 1952, alsook in het Centraal-Europese kampioenschap van 1953, de voorloper van het EK van vandaag – waar zijn 2 van de 3 Hongaarse doelpunten borg stonden voor de eindoverwinning tegen Italië. Tijdens "de Wedstrijd van de Eeuw" in 1953 scoorde hij twee doelpunten en leidde hij 'zijn' "Magische Magyaren" naar een 6-3 overwinning tegen het ongenaakbaar geachte Engeland. En zelfs in de Wereldbekerfinale van 1954 tegen West-Duitsland, de enige wedstrijd ooit die het "Gouden Team" verloor met Puskás tussen de lijnen, wist zelfs een geblesseerde 'Öcsi' in de zesde minuut te scoren.

In 85 internationale wedstrijden scoorde Ferenc Puskás 84 doelpunten. Vandaag is het grootste stadion van Hongarije vernoemd naar "de galopperende majoor", net als het stadion in het Toscaanse Signa, nabij Firenze, in Noord-Italië.

boost

BODY & MIND

**Een nieuwe luxewellness voor zowel
hotel- als niet-hotelgasten.**

**Dat is BOOST Body & Mind
bij Van der Valk Hotel in Beveren!**

Wellness & Beauty
Zwembad & Fitness
Group & Personal training
Prive verhuur
Arrangementen

Hotel Beveren

Gentseweg 280 | 9120 Beveren-Waas

+32 3 775 86 23

(24 uur, 7 d/w bereikbaar)

www.hotelbeveren.be

info@hotelbeveren.be

CATENACCIO

TER VERDEDIGING VAN DE VOETBALSPORT

Catenaccio verdedigt de voetbalsport met de kracht van de pen. Het laat het licht schijnen op de alternatieve kant. De mooie kant. De ruwe kant. De échte kant. Catenaccio is een ode aan het voetbal en een aanklacht tegen al wat het bedreigt.

 [instagram.com/catenacciomagazine](https://www.instagram.com/catenacciomagazine)

 [facebook.com/Catenacciomagazine](https://www.facebook.com/Catenacciomagazine)

www.catenaccio-magazine.com

info@catenaccio-magazine.com

Uitgegeven door vzw KSK Beveren

CATENACCIO 5 | MAART 2020

